

ЎСИМЛИКЛАР КАРАНТИНИ СОҲАСИДАГИ ИСЛОҲОТЛАР НАТИЖАДОРЛИГИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 21 сентябрь куни ўсимликлар карантини соҳасидаги ислохотлар натижадорлиги таҳлилига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ислохотлар ва экспорт сиёсатининг асосий мақсади — мамлакатимиз маҳсулотларини жаҳон бозори талабларига мослаштириш. Шунинг учун, ўсимликларни ҳимоя қилиш йўналишини ислоҳ қилиб, Ўсимликлар карантини инспекцияси ташкил этилди. Халқаро стандартларни жорий этиб, экспортга қўмаклашиш, хорижий давлатлар билан битимлар тузиш, ўсимликлар клиникаси ва биологаториялар ташкил қилиш, шунингдек, соҳага илм-фан ютуқларини олиб кириб, малакали кадрлар тайёрлаш бўйича қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Бу борадаги дастлабки қадамлар натижа-сида 19 давлатга 78 хил маҳсулотни экспорт қилиш учун рухсатномалар олинди.

Сертификация учун ўнлаб қоғоз ҳужжатлар ўрнига ягона электрон тизим жорий этилиб, экспортчиларнинг аризаларини кўриб чиқиш муддати 10 кундан 1 кунга туширилди.

Йиғилишда давлатимиз раҳбари соҳада амалга оширилаётган ишлар бўйича тақдирот билан танишиб, навбатдаги вазифаларни белгилаб берди.

Янги экспорт бозорлари топиб, маҳсулотларни ҳозирги нархидан 3-4 баравар

қимматроқ сотиш имконияти борлиги айтилди. Товарларни халқаро фитосанитария талаби асосида тайёрлаш учун маҳсулот етиштирувчи, қадокловчи ва экспорт қилувчи ҳар бир корхонага карантин инспекторларини бириктириш бўйича кўрсатма берилди.

Литва, Латвия, Украина, Озарбайжон, Миср, Қатар, Мўғулистон, Афғонистон ва бошқа давлатлар билан музокара ўтказиб, гилос, анор, узум, қовун каби мева-сабзавотлар экспорти учун тадбиркорларга йўл очиб бериш вазифаси белгиланди. “Даладан экспортга” тамойили бўйича тўлиқ ишлашни таъминлаш зарурлиги қайд этилди.

Маълумки, келгуси йилларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экспорти ҳажмини 5 миллиард долларга етказиш мўлжалланган. Бунинг учун соҳанинг илмий салоҳиятини ошириш, халқаро сертификация тизимини татбиқ этиш керак. Шу боис давлатимиз раҳбари бу бўйича йирик илмий марказ ташкил этиш таклифини илгари сурди. Фан билан амалиёт уйғунлигини таъминлаш, экспортчи корхоналар мутахассисларга халқаро фитосанитар талабларни тушунтириш бўйича топшириқлар берилди.

Ўсимликлар карантини давлат инспекцияси

ЎЗА

ЎКТАМ БАРНОЕВ ОИЛАСИГА ТАЪЗИЯ БИЛДИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари Уктам Барноев 20 сентябрь куни оғир хасталик туфайли вафот этган эди.

Президент Шавкат Мирзиёев 21 сентябрь куни таъзияли хонадонга ташриф буюрди. Қуръон тиловат қилинди.

Уктам Барноев меҳнат фаолиятини ўзи туғилиб ўсган Бухоро вилоятида бошлаган. Кейинчалик Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида, Вазирлар Маҳкамасида масъул лавозимларда ишлаган. 2008-2010 йилларда Самарқанд, 2016-2020 йилларда Бухоро вилояти ҳокими бўлган. У жорий йилдан Бош вазирнинг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари сифатида фаолият юритиб келаётган эди.

Уктам Барноевнинг деярли бутун фаолияти қишлоқ ва сув хўжалиги билан боғлиқ бўлди. У ушбу соҳадаги ислохотларни амалга оширишда асосий ижрочилардан бири эди. Бу йўлда барча билим, тажриба ва кучини сафарбар қилди. Аграр тармоқни диверсификация қилиш, бозор механизмлари ва кооперация тизимини жорий этиш, ер ва сув муносабатларини такомиллаштириш, ҳосилдорлигини ошириб, озиқ-овқат саноатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. Давлатимиз раҳбари марҳумнинг онаси, рафиқаси ва фарзандларига ҳамдардлик билдириб, сабр-тоқат тилади.

ЎЗА

Интервью

ЎСИМЛИК ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ ЭКСПОРТИ УЧУН ЯНГИ БОЗОРЛАР ОЧИЛАДИ

Жорий йилнинг 21 сентябрь куни Президентимиз раислигида ўсимликлар карантини соҳасидаги ислохотлар натижадорлиги таҳлилига бағишланган йиғилиш бўлиб

ўтди. Унда экспорт учун янги бозорларни очиб, хорижий давлатлар билан битимлар тузиш, соҳага илм-фан ютуқларини олиб кириш, ушбу йўналишда фаолият олиб бораёт-

ган тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш каби масалаларга эътибор қaratилди.

Давоми 3-бетда

Туркиянинг “Cumhuriyet” газетаси:

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БМТДА АЛИШЕР НАВОИЙ ТИЛИДА НУТҚ СЎЗЛАЙДИ

Туркиянинг нуфузли “Cumhuriyet” газетаси “Ўзбек тили БМТда. Шавкат Мирзиёев раҳбарлигидаги Ўзбекистон янги марраларга интиломоқда...” сарлавҳаси остида таҳлилий мақола чоп этди.

Материалда Марказий Осиё марказида жойлашган Ўзбекистоннинг бутун минтақанинг барқарорлигини таъминлашдаги муҳим геостратегик роли таъкидланган. Мамлакат аҳолисини, асосан, ўзбеклар ташкил қилиши, улар қўшни давлатларда ҳам истиқомат қилиши билдирилган. Шунингдек, Ўзбекистоннинг қўллаб-қувватловисиз минтақанинг баъзи давлатларида тарқалган экстремизмнинг бутун дунёга ёйилиб кетишига қарши курашиб бўлмаслиги қайд этилган.

Муаллиф замонавий Ўзбекистон тараққиётининг ижтимоий-иқтисодий жиҳатлари ва

мамлакатда Президент Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида амалга оширилаётган кенг қўламли янгиланиш жараёنларига алоҳида эътибор қаратган.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон ва БМТ

БМТНИНГ 75-ЮБИЛЕЙ СЕССИЯСИ:

ТАРИХГА — ИБРАТ, КЕЛАЖАККА — ИШОНЧ НИГОҲИ ИЛА

Акмал САИДОВ,
Инсон ҳуқуқлари бўйича
Ўзбекистон Республикаси
Миллий маркази директори

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ 75-СЕССИЯСИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Авваламбор, БМТ олий органи бўлмиш Бош Ассамблеянинг навбатдаги сессияси, мазкур нуфузли халқаро ташкилот низомига мувофиқ,

Жорий йил 15 сентябрь куни Нью-Йорк шаҳрида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-юбилей сессияси бошланди. БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш сессиянинг очилиш маросимида таъкидлаганидек, “Жорий йилда биз БМТ ташкил топганининг 75 йиллиги санасини нишонлаётимиз ва табиийки, халқаро тизим қоидаларига асосланган кўп томонлама муносабатлар ва ўзаро ҳамкорликнинг бош майдонига бутун дунё катта умид билан қўз тикиб турибди”.

ҳар йили сентябрь ойининг учинчи сешанбасида очилади. Бу йил ҳам 15 сентябрь куни Нью-Йорк шаҳрида Бош Ассамблеянинг навбатдаги сессияси анъанавий тарзда очилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев таъкидлаганидек, “Афсуски, биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 75 йиллик юбилейини мисли қўрилмаган таҳдидлар шароитида нишонлашимизга тўғри келмоқда. Янги кўринишдаги коронавирус пандемияси нафақат соғлиқни сақлаш, балки иқтисодий, ижтимоий ва гуманитар соҳаларда гоят оғир инқирозга олиб келди.

Давоми 2-бетда

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 18 сентябрь куни ичимлик суви таъминоти ва канализация тизимини такомиллаштириш, куз-қиш мавсумига тайёргарлик ишларини жадаллаштириш масалалари бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди

Коммунал тармоқларнинг барқарор фаолияти аҳоли турмуш сифатини таъминлайдиган энг муҳим омиллардан.

Йиғилишда мамлакат бўйлаб 27 та туманда ичимлик суви билан таъминлаш ишлари танқид қилинди. Мавжуд 70 минг километр сув қувурларининг 32 фоизи эскирган. Оқибатда улардаги йўқотишлар даражаси 40-50 фоизни ташкил этмоқда. Бу йилига қарийб **500 МИЛЛИОН КУБ МЕТР СУВ ЁКИ ЎРТАЧА 300 МИЛЛАРД СЎМ ДЕГАНИ.**

Йиғилиш аввалида давлатимиз раҳбари коронавирус билан боғлиқ вазиятга тўхталиб ўтди. Касаллик ҳамон бутун дунё бўйлаб кенг тарқалаётгани, сўнгги кунларда юртимизда ҳам беморлар сони кўпайгани афсус билан қайд этилди. Темир интизом ва тартибни таъминлаб, барча жойларда санитария талабларига қатъий амал қилиш кераклиги яна бир бор таъкидланди.

Олмаликдаги ичимлик суви таъминоти корхонасига қарашли **52 ТА НАСОС ЯНГИЛАНИШИ** натижасида корхонанинг умумий харажати **22 ФОИЗГА, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ САРФИ 2 БАРАВАРГА ҚИСҚАРГАН.** Шаҳар аҳолиси сифатли ичимлик суви билан узлуксиз таъминланмоқда. Худди шунингдек, сўнгги 3 йилда амалга оширилган лойиҳалар натижасида Гулистон шаҳрининг ичимлик суви таъминоти масаласи ҳам тула ҳал бўлди.

Ичимлик суви таъминоти ва канализация тизимидаги лойиҳаларни тайёрлаш, амалга ошириш ва мониторинг қилиш, шунингдек, тарифларни белгилаш маҳаллий кенгашлар билан келишиш тартиби жорий қилинмоқда.

Бу йил куз-қиш мавсуми учун **6 МИЛЛИОН ТОННА КЎМИР** маҳсулотлари зарурлиги қайд этилиб, уларни ғамлаш ва етказиб бериш бўйича чора-тадбирлар белгиланди.

Видеоселектор йиғилишида иқтисодийёт тармоқлари ва ижтимоий соҳа объектларини куз-қиш мавсумига тайёрлаш масаласи ҳам муҳокама қилинди.

“Худудгазтаъминот” акциядорлик жамиятига табиий газ танқис ҳудудларга **385 МИНГ ТОННА СУЮЛТИРИЛГАН ГАЗ** етказиб бериш вазифаси қўйилди.

1 ноябрга қадар **3 МИНГДАН ЗИЁД** таъмирга муҳтож кўп қаватли уйни куз-қиш мавсумига тайёрлаш, 131 та ижтимоий соҳа объектини мукамал ва 3 мингтагани жорий таъмирлаш вазифаси қўйилди. Тиббиёт ва таълим муассасаларининг тайёргарлик ҳолати кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ва БМТ

БМТНИНГ 75-ЮБИЛЕЙ СЕССИЯСИ: ТАРИХГА – ИБРАТ, КЕЛАЖАККА – ИШОНЧ НИГОҲИ ИЛА

Бошланиши 1-бетда

Бундай мураккаб ҳолатдан чиқариладиган асосий сабоқ шундан иборатки, бу офат жаҳондаги барча мамлакатлар бир-бири билан узвий боғланиб кетганини яна бир бор намоиш этди”.

БМТ Бош Ассамблеяси юбилей сессиясининг аввалги 74 та сессиядан шаклан ва мазмунан фарқ қиладиган бир қатор хусусиятлари мавжуд.

Биринчи хусусият — коронавирус пандемияси сабабли сессия иши масофавий, яъни онлайн шаклда ташкил этилмоқда. Бу, ўз навбатида, сессиянинг ялли мажлисларида аввалгилардан кўра кўпроқ давлат ва ҳукумат бошлиқлари иштирок этишига имконият яратди.

Биз бундай ижобий воқеликка Инсон ҳуқуқлари бўйича Самарқанд форумини ташкил этиш асосида дуч келдик. Яъни бу йилги Самарқанд веб-форуми иштирокчилари сони икки йил олдин Самарқандда ўтказилган Инсон ҳуқуқлари бўйича Осиё анжумани иштирокчилари миқдориغا нисбатан қарийб 2,5 баробар кўп бўлди. Форум онлайн шаклда ташкил этилгани, айниқса, халқаро ташкилотларнинг қўллаб олий даражадаги мартабали шахслари учун қулайлик туғдирди.

Иккинчи хусусият — Бош Ассамблея 75-сессиясига илк бор Туркия вакили раислик қилади. Аввалги сессияга раислик қилиб келган нигериялик дипломат Тиджани Мухаммад-Банде ўрнига навбатдаги сессияга раислик қилиш учун туркиялик дипломат Вўлкан Бозкир сайланди.

Учинчи хусусият — бу йилги сессия юбилей анжуман ҳисобланади. Чунки у БМТ ташкил этилганининг 75 йиллик қўтлуғ санаси нишонланаётган йилда ўтказилмоқда.

Тўртинчи хусусият — юқори даражадаги тадбирлар ҳафтаси доирасида яна учта муҳим учрашув ташкил этилади. Булар 30 сентябрда мўлжалланган биохилма-хиллик бўйича саммит, 1 октябрда ўтказиладиган хотин-қизлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича Пекин декларациясининг 25 йиллигига бағишланган мажлис ҳамда 2 октябрда кўнига режалаштирилган ядровий қуролсизланиш масалалари бўйича мажлисдир.

Бешинчи хусусият — БМТ Бош Ассамблеяси 75-сессиясининг олий даражадаги асосий тадбирлари 22-30 сентябрь кунлари бўлиб ўтади. Шу бир ҳафта ичида қўллаб-давлат раҳбарлари маъруза билан чиқиш қилади.

Дастлабки маълумотларга қараганда, давлат раҳбарларидан фақат АҚШ Президенти Дональд Трамп БМТнинг Нью-Йорк шаҳридаги қароргоҳидан иштирок этади. Бошқа давлатлар раҳбарлари масофавий тарзда қатнашиб, ўз маърузаларини видеоконференция шаклида ўйиб берадилар.

Олтинчи хусусият — Бош Ассамблея 75-сессиясини 23 сентябрь кунини Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг маърузаси қўзда тутилган. Давлатимиз раҳбарининг БМТ юксак минбаридан илк бор ўзбек тилида янграйдиган навбатдаги чиқишидан ҳам нафақат халқимиз, балки минтақамиз, бутун дунё жамоатчилиги ўткир ва долзарб халқаро ташаббусларни кутмоқда.

Еттинчи хусусият — коронавирусга қарши кураш, вакцина эгоизмига йўл қўймайлик, соғлиқни сақлаш тизимини мустаҳкамлаш, пандемия шароитида аҳолининг ночор қатламларини ҳимоя қилиш каби масалалар муҳокама ва мунозаралар марказида бўлади. Бу ҳам янги таҳликали даврнинг долзарб талабидир.

БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш ҳаққоний таъкидлаганидек, “COVID-19 пандемияси келтириб чиқарган инқирознинг нақадар жиддий экани барча учун тушунарли бўлмоғи керак”.

Саккизинчи хусусият — сессияда бугунги коронавирус инқирози шароитида Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш масаласига алоҳида эътибор қаратилади. Негиз деганда, дунё тарихий қўламларга эга бўлган, яъни кейинги 50 йил давомида кузатилмаган энг йирик таҳдид ва инқирозга дуч келиб турибди. БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадлари инсониятни ҳимоя қилиш ва фаровонлигини оширишга қаратилган бўлиб, бу борада яқдиллик билан саъй-ҳаракат қилиш учун ўзига хос қақриқ ҳисобланади.

“БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ: КЕЛАЖАККА НИГОҲ”

БМТ жорий йилнинг январь ойидан бошлаб турли мамлакатлар, тармоқлар ва авлодларни қамраб олган кенг қўламли халқаро мулоқотлар ўтказди.

Бунда ер юзидаги инсонлар нималари ишонини ва нималардан хавотирда эканини англаш, уларнинг ҳаёт тажрибасидан сабоқ чиқарган ҳолда дунёдаги барча инсонларнинг яхши яшашига эришиш йўлларини глобал ҳамжиҳатликда белгилаб олиш ҳамда бу ҳақда жаҳон жамоатчилигига ахборот етказиш мақсади қўзда тутилди.

“Бирлашган Миллатлар Ташкилоти — 75” деб номланган ушбу ташаббус асосида 2045 йилгача, яъни БМТнинг 100 йиллиги нишонланадиган даврга қадар бўлган муддат учун айна йўналиш бўйича глобал ёндашув шакллантирилди.

Бу борада аниқ, батафсил ва ҳолис далилларга таянган статистик маълумотларга эга бўлиш учун ижтимоий сўровлар ҳам ўтказилди. Шунингдек, оммавий ахборот воситаларини материаллари таҳлил қилинди.

Мазкур мулоқот ва тадқиқотлар асосан учта масалага:

- инсоният келажаги;
- дунёдаги мавжуд тенденциялар;
- глобал ҳамкорлик истикболларига қаратилди.

Ана шу учрашув ва мулоқот иштирокчилари томонидан илгари сурилган ғоялар эндиликда Бош Ассамблея сессияси мунозараларида давлатлар бошлиқлари ва БМТ раҳбарияти муҳокамаси учун тақдим этилмоқда.

“ЎЗБЕКИСТОН ВА БМТ: БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ МАҚСАДЛАРИГА ЭРИШИШ ЙЎЛИДАГИ ҲАМКОРЛИК”

Мамлакатимиз БМТ Бош қотиби илгари сурган “Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 75 йиллиги: келажакка нигоҳ” мавзусида туркум глобал мунозаралар ўтказиш ташаббусини тўла қўллаб-қувватлади. Шу ташаббус доирасида жорий йил давомида миллий ва халқаро ҳамкорларимиз билан учта глобал онлайн мунозара ташкил қилдик.

Глобал мунозараларнинг биринчиси “Ўзбекистон ва БМТ: Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш йўлидаги ҳамкорлик”, деб номланди. Анжуман 2020 йил 26 июнь кунини Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари ҳамда БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси томонидан видеоконференция алоқаси шаклида ташкил этилди.

Президент Шавкат Мирзиёев форум иштирокчиларига мурожаатида таъкидлаганидек, **“Ўзбекистон БМТнинг низоми, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа халқаро шартномаларнинг мақсад ва тамойилларига содиқ ҳамда ўз зиммасига олган мажбуриятларимизни оғишмасдан бажариб келмоқдамиз. Бу биз амалга ошираётган, 2017-2021 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар стратегиясининг энг муҳим йўналишларидан биридир”**.

Ушбу биринчи глобал мунозаралар БМТ низоми имзоланган тарихий кунда — 26 июнда ўтказилганида, унинг ишида БМТ ва ушбу нуфузли ташкилотнинг бутун дунёдаги тузилмаларидан олий даражадаги вакиллар иштирок этганида ҳамда мазкур анжуман ер юзидаги инсонларнинг ҳаётини яхшилаш учун глобал ҳамкорликнинг муҳимлигини алоҳида таъкидлашга хизмат қилишида ўзига хос рамзий маъно бор.

Биобарин, БМТ низоми 1945 йил 26 июнда Сан-Франциско шаҳрида 50 та давлат, жумладан, собиқ СССР, Буюк Британия, Хитой, АҚШ, Украина ва Франция томонидан имзоланган бўлиб, халқаро ҳуқуқнинг муҳим воситасидир.

БМТнинг 1945 йил 24 октябрда қўлдан кирган низомида ташкилотнинг тузилмаси, мижозларини ҳал қилиш ва таъжовузор ҳаракатлар, тинчлик ва ҳавфсизликка таҳдидларга жавоб беришнинг асосий тамойиллари мустаҳкамланган. 24 октябр БМТ ташкил топган кун сифатида бутун дунёда кенг нишонланади.

Бугунги кунда БМТ дунёдаги ягона, том маънода универсал халқаро ташкилот ҳисобланади. БМТ давлатларнинг ўз сарҳадларидан ташқарига чиқадиган масалаларни ҳал этиб келмоқдаки, бу муаммоларга биронта мамлакатнинг ёлғиз ўзи ечим топиши мумкин эмас.

Бундан 28 йил олдин янги демократик давлат — Ўзбекистон Республикаси ташкилотнинг тенг ҳуқуқли аъзосига айланди. Шундан буюн биз ўз масалаларимизни ҳал этишда ҳар доим БМТнинг қўмағига таяниб келмоқдамиз.

БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш қайд этганидек, “Олдимизда турган муаммоларни ҳеч бир мамлакат, ҳеч қайси жамият яққа ҳолда ҳал эта олмайди ва шунинг учун барча саъй-ҳаракатларимизни бирлаштиришимиз зарур. Биз нафақат сўзлашимиз, балки тинглашимиз ҳам лозим”.

Бундан беш йил аввал БМТга аъзо давлатлар 2030 йилгача мўлжалланган Барқарор ривожланиш кун тартибини қабул қилганди. Ўзбекистонда Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича Миллий индикаторлар муваффақият билан амалда татбиқ этилмоқда. Мамлакатимиз Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича ўзининг биринчи Ихтиёрий миллий шарҳини кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиб, БМТнинг Иқтисодий ва ижтимоий кенгашига тақдим этди.

“БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ МАҚСАДЛАРИ ВА БАРҚАРОР ИЖТИМОЙ ТАРАҚҚИЁТ: COVID-19 АСОРАТЛАРИДАН KEYIN САМАРАЛИ ТИКЛАНИШ”

Ўзбекистон раҳбарияти ташаббуси билан “БМТнинг 75 йиллиги: келажакка нигоҳ” глобал муҳокамалари доирасида видеоконференцаҳо шаклидаги глобал мунозараларнинг иккинчиси шу йил 21 июль кунини “Барқарор ривожланиш мақсадлари ва барқарор ижтимоий тараққиёт: COVID-19 асоратларидан кейин самарали тикланиш” мавзусига бағишлаб ўтказилди.

Унда парламент палаталари, тегишли вазирлик ва идоралар, БМТ ва унинг ихтисослаштирилган тузилмалари, мамлакатимизда аккредитациядан ўтказилган дипломатик корпус вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистоннинг пандемиядан кейин Барқарор ривожланиш мақсадларини амалга ошириш, маданий мероснинг Барқарор ривожланиш мақсадларига эришишдаги роли ва ҳиссаси, барқарор ижтимоий ривожланишни таъминлаш мақсадида барча учун муносиб меҳнат шaroитларини яратиб бериш зарурлиги тўғрисидаги нуқтаи назари юқори баҳоланди.

ЖССТ Бош директори Т. Гебрейсус анжуман иштирокчиларига йўллаган видеомурожаатида: “Пандемия бизга соғлиқ ҳашамат белгиси эмаслигини эслатиб қўйди. Бу иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий барқарорлик асосидир. У фавқулодда вазиятларга тайёрлик ва унга жавоб бериш таъминлашга инвестиция умумий келажагимиз учун сармоя эканлигини англаштириб қўйди. Соғлиқни сақлашнинг асосий хизматларидан фойдаланиш учун имконият яратишни қўллаб-қувватлаш COVID-19дан кейин мамлакатларнинг қайта оёққа туришида ҳал қилувчи аҳамиятга эга”, дея таъкидлади.

ЮНЕСКО Бош директори Одре Азуле ҳам тадбир қатнашчиларини қўллаб, таълим мақсадлари учун қўмак бериш яна қучайтирилаётган бўлса-да, бугунги кунда COVID-19 пандемияси бизни бир неча йил ортга суриб юбориш таҳдидини юзга келтираётганини қайд этди.

О.Азуле таъбири билан айтганда, “Пандемиянинг бузғунчи оқибатларига дуч келган эканмиз, таълим эҳтиёжлари учун ёрдам, шубҳасиз, ҳар қачонгидан ҳам кўра муҳимдир. Мамлакатларга пандемияга қарши курашиш учун қўшимча маблағлар керак бўлади ва таълим ҳам қўмак бериш, ҳам миллий миқёсда маблағ ажратиш ҳажмлари нуқтаи назаридан устувор йўналишга айланиши шарт. Бу таълим соҳасидаги Глобал мақсадларимиз — БРМ-4 га эришишдан ортда қолишдан қочишимиз учун керак”.

Глобал мунозара иштирокчилари Ўзбекистонда 2030 йилгача бўлган даврда Барқарор ривожланиш мақсадлари кун тартиби ижросига ижобий муносабат билдирди.

Айниқса, Ўзбекистоннинг пандемиядан кейин Барқарор ривожланиш мақсадларини амалга ошириш, маданий мероснинг Барқарор ривожланиш мақсадларига эришишдаги роли ва ҳиссаси, барқарор ижтимоий ривожланиш таъминлаш мақсадида барча учун муносиб меҳнат шaroитларини яратиб бериш зарурлиги тўғрисидаги нуқтаи назари юқори баҳоланди.

“ЁШЛАР-2020: ГЛОБАЛ БИРДАМЛИК, БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ”

Шу йил 12-13 август кунлари ёшлар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг долзарб масалаларига бағишлаб ўтказилган учинчи глобал мунозара — Инсон ҳуқуқлари бўйича Самарқанд веб-форуми тафсилотларига ҳам қисқача тўхталиш жоиз.

Бу глобал мунозара, Ўзбекистон Президенти таъбири билан айтганда, “нафақат мамлакатимиз, балки жаҳон ёшлари ҳаётини яхшилаш учун глобал ҳамкорликни қучайтиришга қаратилгани билан муҳим аҳамият касб этади”.

Глобал мунозаралар якунида **“Ёшлар-2020: глобал бирдамлик, барқарор тараққиёт ва инсон ҳуқуқлари” номли Самарқанд резолюцияси** қабул қилинди. Яқинда Самарқанд резолюцияси БМТ Бош Ассамблеяси 74-сессиясининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди.

ЎЗБЕКИСТОН ВА БМТ ЎРТАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК ИСТИҚБОЛЛАРИ

Ўзбекистон Бош қотиби Антониу Гутерришнинг БМТни замонавий талаблар асосида ислоҳ қилишга қаратилган саъй-ҳаракатларини тўла қўллаб-қувватлайди.

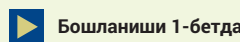
Бугунги кунда БМТ олдида бутун инсоният учун ўта муҳим аҳамиятга эга бўлган долзарб вазифалар турибди. Булар турли мижозларни ҳал қилиш, халқаро терроризм ва экстремизмга қарши курашиш, иқлим ўзгаришлари оқибатларини бартараф этиш, пандемияларнинг тарқалиб кетишига йўл қўймайлик, барқарор ижтимоий-иқтисодий тараққиётни таъминлаш каби вазифалардир.

Ўзбекистон БМТнинг низоми, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа асосий халқаро шартномаларнинг мақсад ва тамойилларига содиқ ҳамда ўз зиммасига олган мажбуриятларини оғишмасдан бажариб келмоқда. Янги ташаббуслар ва қўшма лойиҳаларни илгари суриш мақсадида Ўзбекистон томонидан **БМТ билан ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш бўйича “йўл харитаси” ишлаб чиқилди** ва изчил амалга оширилмоқда. Ушбу ҳужжатдаги вазифаларнинг тўлиқ рўёбга чиқарилиши муносабатларимизни янги, янада юқори босқичга олиб чиқишга хизмат қилади.

Хулоса ўрнида БМТ ташкил этилганининг 75 йиллик юбилейи барчамизга муборак бўлсин, дейимиз. Бугунги кунда, айниқса, жаҳон ҳамжамияти вужудга келган янги вазиятга мослашиши учун бор қуч ва имкониятларни фаоллаштириши талаб этилаётган ҳозирги пайтда ушбу ташкилот ўта муҳим аҳамиятга эгадир. Президентимиз таъкидлаганидек, **“Ўзбекистон БМТ тузилмалари билан яқин ҳамкорликни давом эттиради”**.

Туркиянинг “Cumhuriyet” газетаси:

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ БМТДА АЛИШЕР НАВОИЙ ТИЛИДА НУТҚ СЎЗЛАЙДИ

Бошланиши 1-бетда

Хусусан, С.Аш ўқувчиларга Ўзбекистоннинг муаззам туризм салоҳияти билан танишишни тавсия қилган. “Самарқанд ва Бухоро каби шаҳарлар туркий дунё тарихи учун ҳам муҳим аҳамият касб этади ва Амир Темур авлодлари юрти “очиқ осмон остидаги музей”га ўхшайди гўё”, дейилади мақолада.

Шу билан бирга, муаллиф Шавкат Мирзиёев давлат раҳбари этиб сайлангандан бери ўтган вақт мобайнида мамлакатда ижобий ўзгаришлар ҳаётга татиб қилинганлигини қайд этган. Турк шарҳловчисининг фикрича, Ўзбекистон Президенти республикадаги давлат бошқаруви тизимини тўлиқ янгиллаб, замонавий талабларга мувофиқлаштирди.

Нашрнинг таъкидлашича, мамлакатдаги сиёсий ва иқтисодий ислохотларнинг мақсади “Янги Ўзбекистон” иборасида ўз ифодасини топган. Президент Шавкат Мирзиёев сайлов маданияти, фуқаролик жамияти субъектларининг аҳамияти, ОАВнинг фаоллиги масалаларини қўллаб-қувватлаб келмоқда. Аёлларнинг давлат ва жамоат ҳаётидаги иштироки муҳим ҳисобланади. Сўнгги парламент сайлови натижаларига кўра, депутатлар орасида аёлларнинг сафи кенгайган. Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий стратегия ишлаб чиқилган. Ушбу ҳужжат мажбурий ва болалар меҳнатининг олдини олиш масаласини ҳам қамраб олган. Мақолада камбағалликни камайтириш, коррупцияга қарши курашиш, миллий манфаатларга устуворлик берувчи очиқ ва прагматик ташқи сиёсат юритиш Президент Шавкат Мирзиёев ўз олдида қўйган мақсадларнинг бир қисми экани айтилган.

Сертач Ашнинг ёзишича, Тошкентнинг ўзгаришларга нисбатан ижобий ёндашуви нафақат миллий даражада, балки мамлакатнинг қўшни давлатлар билан муносабатларида ҳам намоён бўлмоқда. Таъкидлашича, янги Президент “мамлакатни дунёга очди”. Муаллиф замонавий Ўзбекистон қўшни мамлакатлар билан яхши қўшничилик муносабатлари юритаётгани ва шу сабабли минтақавий ҳамкорликни ривожлантириш бўйича изчил саъй-ҳаракатлар амалга оширилаётганини эътироф этган. “Биз бу ҳаракатлар ҳақида нафақат ўзбеклардан, балки бошқа қўшни давлатларнинг расмийларидан ҳам эшитамиз”, деб тан олади муаллиф.

Туркиялик шарҳловчи ўз мақоласида Президент Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеяси сессиясида бутун дунё афкор оммаси ҳузурида биринчи марта Алишер Навоий тилида нутқ сўзлаши кутилаётганига ҳам эътибор қаратган. Кейин муаллиф “чиғатой лаҳжасини адабий тил ҳолига етказган Алишер Навоий айна вақтда теурийлар давлатининг забардаст вакилларида бири эди”, деб ёзади.

Мақолада таъкидланганидек, Ўзбекистон раҳбари ўз нутқида амалий халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш бўйича ўз қарашларини тақдим этади, дунё ҳамжамиятининг бугунги давр ўзгаришларига муносабати ва мамлакатнинг тинч мақсадлари ҳақида сўз юритади.

Муаллиф сўнгги йилларда Туркия — Ўзбекистон муносабатлари юксалаётганини қайд этган. Унинг фикрича, “Ўзбекистоннинг янги ва ҳар томонлама ривожланиш даври ушбу мамлакатга кўпроқ эътибор бериш ва у билан ҳамкорлик даражасини янада ошириши талаб қилмоқда”.

“Дунё” АА, Истанбул

ЎКТАМ ИСОЕВИЧ БАРНОЕВ

Ўзбекистон давлат бошқарув тизми оғир жудаликка учради. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ўктам Исоевич Барноев оғир касалликдан сўнг шу йил 20 сентябрь куни 56 ёшида вафот этди.

Ўктам Барноев 1964 йил Бухоро вилояти Ромитон туманида туғилди. У 1986 йили Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтини тугатиб, меҳнат фаолиятини Бухоро вилояти қурилиш корхоналарида бошлади, кейинчалик “Аму-Бухоро канал қурилиш” бошқармасида, вилоят Қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасида ишлади. 2000-2002 йил-

ларда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида масъул лавозимларда хизмат қилди.

2002-2007 йиллар мобайнида Вазирлар Маҳкамасида Қишлоқ ва сув хўжалиги, агросаноат масалалари бўйича етакчи мутахассисликдан департамент мудири лавозимигача бўлган вазифаларда фаолият кўрсатди.

У Барноев 2007-2008 йилларда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлади. 2008-2010 йилларда Самарқанд вилояти ҳокими вазифасига тайинланиб, ҳудудни иқтисодий-ижтимоий ривожлантиришга катта ҳисса қўшди.

У 2011-2016 йилларда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг “Ўзсувназорат” республика инспекцияси бошлиғи, “Ўзагрокимё” компанияси бошқаруви раиси лавозимларида самарали фаолият олиб борди.

У Барноев 2016 йилда Бухоро вилояти ҳокими вазифасига тайинланиб, тўрт йил мобайнида мамлакатимизда иқтисодиёт тармоқларида олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларни ҳудудда изчил амалга ошириш, вилоят аҳолисининг турмуш шароитини яхшилаш, аграр тармоқни замонавий усуллар билан ривожлантириш, ҳудуддаги қурилиш ва ободонлаштириш ишларини самарали ташкил этишда ташаббускорлик

билан ўзини аямасдан меҳнат қилди.

У 2020 йил февраль ойидан эътиборан Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари лавозимига фаолият кўрсатди.

Ўктам Исоевич Барноев қаерда, қандай вазифада ишлагани, ўзининг билим ва тажрибаси, фидойилик билан бор салоҳиятини ва тажрибасини юртимиз тарқиёти, халқимиз фаровонлиги йўлида сафарбар этди.

Айниқса, мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги соҳасини ривожлантириш, замонавий агротехнологияларни жорий этиш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, тармоқ учун юқори малакали кадрлар тайёрлаш борасида ўзининг ташкилотчилик қобилиятини кенг намойён этди.

У икки марта Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг аъзоси этиб сайланган эди.

У Барноевнинг халқимиз олдидаги хизматлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланди. У 2019 йилда “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи” фахрий унвони билан мукофотланган эди.

Таниқли давлат ва жамоат арбоби, камтарин, самимий ва фидойи инсон Ўктам Исоевич Барноевнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамisha сақланиб қолади.

Ш.МИРЗИЁЕВ, Т.НОРБОЕВА,
Н.ИСМОИЛОВ, А.АРИПОВ

Интервью

ЎСИМЛИК ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ ЭКСПОРТИ УЧУН ЯНГИ БОЗОРЛАР ОЧИЛАДИ

Бошланиши 1-бетда

Йиғилишда давлатимиз раҳбари соҳада амалга оширилаётган ишлар тақдимо-

ти билан танишиб, тегишли ташкилотлар мутасаддиларига аниқ вазифа ва топшириқлар берди.

Тегишли вазирлик ва идоралар мутасаддиларининг интервьюсида бу йуна-

лишда белгилаб берилган вазифалар ижроси бўйича амалга оширилаётган ишлар ва кутилаётган натижалар хусусида сўз юритилди.

Иброҳим ЭРГАСЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси
ҳузуридаги Ўсимликлар
карантини давлат инспекцияси
бошлиғи:

— Президентимиз томонидан Ўсимликлар карантини давлат инспекцияси фаолиятига катта эътибор қаратган ҳолда соҳадаги долзарб масалаларни ҳал этиш юзасидан муҳим топшириқлар берилди. Аввало, илмий фаолиятни ривожлантириш, мева-сабзавот экспортни бозорларини очишда соҳадаги мутахассис ва олимлар салоҳиятини янада ошириш кераклиги таъкидланди. Қолаверса, хориж давлатларидан республикамизга карантин остидаги маҳсулотлар билан бирга турли зараркунанда ҳашаротларнинг кириб келиши ҳамда касаллик таъшишдаги катта хавф туғдирувчи омилларни илмий асосланган ҳолда ва тизимли ҳал қилиш бўйича аниқ вазифалар белгиланди.

Шуниси аён бўлдики, биз аслида фаолиятимизни тўғридан-тўғри дала ва бoғлардан бошлашимиз керак экан. Бу борада Инспекция тизимидаги илмий марказ фаолияти қамровини кенгайтириш, уни жаҳон стандартларига жавоб берадиган даражада асосий бозорларимиз томонидан қўйилаётган фитостандарт талабларига тўлақонли жавоб бера оладиган тизимли илмий марказга айлантириш бўйича алоҳида вазифалар қўйилди. Бу борада республикада фаолият юритаётган илмий институтлар ва уларнинг олимларини жалб қилиш, зараркунандаларга қарши кураш тизимини жорий этиш, ҳудудларда ўсимликлар клиникалари фаолиятини, биологаториялар ишини уч-тўрт қарра кўпайтириш — галдаги энг муҳим мақсадимиз бўлиши лозим.

Фарҳод АРЗИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ташқи ишлар вазирининг
биринчи ўринбосари:

— Президентимиз раислигида бўлиб ўтган йиғилишда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини хорижий бозорларга олиб чиқиш, уларнинг экспортини янада ривожлантиришда ка-

рантин чекловларини бартараф этиш масалалари муҳокама қилинди. Албатта, бу йўналишда Ўсимликлар карантини Давлат инспекцияси, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, хориждаги элчихоналаримиз билан биргаликда ишлаб, юртимизда етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини дунё бозорларига экспорт қилиш геог-

рафиясини кенгайтириш бўйича аниқ чора-тадбирларни кўрамиз. Ҳозирда хорижий давлатлар билан ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосларини яратиш бўйича ҳам тизимли ишлар олиб боришмоқда. Тез орада эркин савдо битимлари доирасида мавжуд карантин чекловларини йўқотиш ёки қамайтириш, чет мамлакатлар билан қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экспорти бўйича ўзаро ҳамкорлик қилиш, кўп томонлама келишувлар имзолаш, мамлакатимизда сертификациялаш тизимини жорий этиш борасида белгиланган вазифалар ижросини изчил таъминлашни мақсад қилганмиз.

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Инновацион ривожланиш
вазир:

— Бугунги йиғилишда Президентимиз томонидан ўсимликлар карантини соҳасидаги фаолиятни такомиллаштириш бўйича жуда муҳим топшириқлар берилди. Карантиндаги зарарли организмлар Ўзбекистон ҳудуди-

га кириб келиши ва тарқалишининг олдини олишни таъминлаш, шунингдек, ўсимлик ва мева-сабзавот маҳсулотлари экспорти-ни ривожлантириш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилиши белгиланди.

Ушбу соҳадаги ишларнинг ҳолатини ўрганиш, фитосанитар хавфсизлигини тўлақонли таъминлашга ҳамда хориж мамлакатлари, компания ва корпорациялари билан ташқи савдо алоқаларини кенгайтириш, экспорт салоҳиятини ошириш, маҳсулотларни ташқи бозорларга олиб чиқишга салбий таъсир кўрсатувчи омилларни бартараф этиш масалалари кўриб чиқилди.

Бу каби салбий ҳолатларни бартараф этиш учун илмий салоҳиятини юксалтириш масаласи кун тартибиде бўлди. Бу борада чет давлатлардан мавжуд сертифицирлаш тизимлари қабул қиладиган лабораторияларни босқичма-босқич Ўзбекистонда ҳам ташкил қилиш, бунинг учун Фанлар академияси ҳузуридаги институтлар, қишлоқ хўжалиги тизимидаги илмий муассасалар салоҳиятини бир жойга тўплаган ҳолда ягона илмий марказ ташкил қилиш кўзда тутилмоқда.

Йиғилишда шунингдек, инновацион технологияларни жорий қилиш, янги илмий салоҳиятга эга кадрлар тайёрлаш ва малакасини оширишнинг таъсирчан тизимини яратиш масалалари ҳам кўрилди. Мазкур масалалар юзасидан Инновацион ривожланиш вазирлигига тегишли топшириқлар берилди. Биз бу масалаларда барча чораларни ўз вақтида кўрамиз.

Мавсум тадориги

Ҳаким Йўлдошев олган сурат.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ РАИСЛИГИДА 18 СЕНТЯБРЬ КУНИ ИЧИМЛИК СУВИ ТАЪМИНОТИ ВА КАНАЛИЗАЦИЯ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ, КУЗ-ҚИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛГАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИҒИЛИШИДА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИГА ТУМАН ВА ШАҲАРЛАРДАГИ ҲАҚИҚИЙ ҲОЛАТДАН КЕЛИБ ЧИҚИБ, КУЗ-ҚИШГА ТАЙЁРГАРЛИК ЮЗАСИДАН ТОШКЕНТ ШАҲРИ ТУМАНЛАРИ, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ҲАР БИР ВИЛОЯТ БЎЙИЧА АЛОҲИДА-АЛОҲИДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ВАЗИФАСИ ТОПШИРИЛДИ.

КУЗ-ҚИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРГАРЛИК ЮЗАСИДАН БАРЧА ЧОРАЛАР КЎРИЛМОҚДА

Айни кунларда мавсумга қандай тайёргарлик кўришмоқда?

Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлигидан шу ҳақда олинган маълумотдаги муҳим бир жиҳат эътиборимизни тортди.

Бу йил уй-жой коммунал хўжалиги инфратузилмаси ва муҳандислик-коммуникация объектларининг ҳолати ҳамда Президентнинг Халқ қабулхоналарига келиб тушган мурожаатлар асосида маҳалалар куз-қиш мавсумига тайёргарликка кўра “қизил”, “сарик” ва “яшил” ҳудудларга ажратилди. Республикамиз бўйича 21 сентябрдан бўлган маълумотда мамлакатимиздаги 693 та маҳалла “қизил”, 4 969 таси “сарик” ва 3 041 таси “яшил” ҳудудга киритилган. Электр энергияси, газ таъминоти қийин, уй-жой мулкдорлари ширкатларининг аҳоли “оғир”, қишда бориш мушкул маҳаллалар биринчи навбатда “қизил” ҳудудга киритилган ва улар алоҳида эътиборда бўлади.

Бу мезон асосида амалга оширилаётган ишлар ҳақида Ўзбекистон Республикаси уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ўринбосари Ғофир Жамолов гапириб берди.

— Карантин шароити турмуш тарзини анча жиддий ўзгартиришлар киритди. Лекин ҳаёт тўхтагани йўқ, иқтисодиётни ривожлантириш ва аҳоли турмуш даражасини ошириш борасидаги ишлар изчил давом этмоқда, — деди Ғ.Жамолов. — Жумладан, кўп қаватли уйларни, ижтимоий соҳа объектларини куз-қиш мавсумига тайёрлаш чора-тадбирлари кўлами жуда кенг.

Тўғриси, бу осон жараён эмас. Қиш кунларида аҳолини узлуксиз электр, иссиқлик энергияси, табиий ва суоптирилган газ, кўмир билан таъминлаш масаласи мутасадди ташкилотлар зиммасига катта масъулият юқлайди. Айниқса, бу ишлар карантин шароитида амалга оширилаётгани янада эҳтиёткорлиқни, янги-ча ёндашувни талаб қилди.

Президентимиз 17 июль ва 18 сентябрь кунлари шу масала юзасидан ўтказган видеоселектор йиғилишларида муҳим кўрсатмалар берди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Бош вазир Тошкент шаҳри туманлари, Бош вазир-

нинг биринчи ўринбосари вилоятларга шу масалалар бўйича масъул этиб бириктирилди. Тайёргарлик ишларини, энг аввало, бу борада аҳвол оғир бўлган 56 та туман ва шаҳардан бошлаб кераклиги таъкидланди. Бугун шу асосдаги ишлар қизғин давом этмоқда.

Мақсадимиз 1 ноябрга қадар 3 мингдан зиёд таъмирга муҳтож кўп қаватли уйни куз-қиш мавсумига тайёрлаш 131 та ижтимоий соҳа объектини мукамал ва 3 мингтасини жорий таъмирдан чиқариш.

Шу кунларда ҳудудлардаги кўп қаватли 3 минг 212 та уй мукамал ва жорий таъмирланмоқда, 87 та марказий ва маҳаллий қозонхона, 1 минг 89 километр иссиқлик, 673,5 километр ичимлик сув, 6 минг 317 километрдан зиёд юқори, 69 минг 274 километрга яқин паст қучпанлари электр, 118 километр газ тармоқлари ҳамда 80 минг 399 та газ тақсимлаш пунктини мукамал таъмирлаш ишлари бажарилмоқда. 385 минг тонна суоптирилган газ ва 6 миллион тонна кўмирни аҳолига етказиб бериш чоралари кўрилмоқда. Шунингдек, 1 минг 981 та мактаб, 881 та мактабгача таълим ташкилоти, 225 та соғлиқни сақлаш муассасасида таъмирлаш ишлари бошлаб юборилган.

Куз-қиш мавсумига тайёргарлик кўриш, мавсумни беталафот ўтказишга 30 га яқин вазирлик ва идора раҳбарлари масъул этиб бириктирилган. Улар Бош вазирнинг биринчи ўринбосари раҳбарлигида тузилган республика штаби тарихида белгиланган вазифалар ижросини таъминлашга масъул, шунингдек, амалга оширилаётган ишларнинг доимий мониторингини юритади. Бугунги кунда республика штаби манфаддор вазирликлар ва идоралар, хўжалик бирлашмалари ҳамда ҳудудий ҳокимликлар томонидан олиб борилаётган ишларнинг қўнлик назоратини амалга оширмоқда.

Шу билан бирга, бевосита чекка ҳудудларга чиққан ҳолда куз-қиш мавсумини беталафот ўтказиш бўйича ишларнинг ҳақиқий ҳолатини ўрганиш, мавжуд муаммоларни аниқлаб, уларни тезкорлик билан бартараф қилиш чораларини кўриш мақсадида иккита йўналиш бўйича республика ишчи гуруҳи ташкил этил-

ди. Биринчи ишчи гуруҳ уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазири Музаффар Салиев раҳбарлигида Тошкент, Қашқадарё, Сурхондарё, Андижон, Фарғона, Наманган вилоятларида ва Тошкент шаҳрида, иккинчи ишчи гуруҳ Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Шавкатжон Абдураззоқов бошликлигида Қорақалпоғистон Республикаси, Самарқанд, Навоий, Бухоро, Хоразм, Жиззах, Сирдарё вилоятларида 20 августдан 17 сентябрга қадар куз-қиш мавсумига тайёргарлик ишларини ўрганиб чиқиш, аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича чоралар кўрилди.

Бу ишчи гуруҳлар ўрганишлари асосида куз-қиш мавсумига тайёргарлик юзасидан барча ҳудудларда кўп квартиралли уй-жой фондини мавсумига тайёрлаш, аҳолини ва ижтимоий соҳа объектларини иссиқлик энергияси, ичимлик сув, электр энергияси, табиий ва суоптирилган газ, кўмир билан узлуксиз таъминлаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари захирасини тўплаш ҳамда фавқулодда вазиятлар, ёнғин хавфсизлигига эътибор қаратиш, ис-ғазидан заҳарланиш ҳолатларининг олдини олиш бўйича қисқа муддатда куз-қиш мавсуми бошланишидан олдин амалга оширилиши лозим бўлган ишлар шахар ва туманлар кесимида белгилаб олинди. Таъкидлаш керакики, ишчи гуруҳларнинг мақсади фақат текшириш эмас, балки вилоятларда, айниқса, чекка ҳудудларда куз-қиш мавсумига тайёргарликка амалий ёрдам кўрсатиш ва мавсумни беталафот ўтказишдир.

Маҳаллаларда мавсумга тайёргарлик бўйича мавжуд камчиликларни бартараф этиш, барча ҳудудларни “яшил” ҳудудга айлантириш чоралари кўрилмоқда. Умуман, мамлакатимизда 2020-2021 йиллар куз-қиш мавсумига тайёргарлик бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Бунда кузатилаётган муаммоларни бартараф этиш, аҳолини ва ижтимоий соҳани кишдан беталафот олиб чиқиш масаласи ҳам биримиздан масъулият, фидойиликни талаб этади. Чунки қишги қировли кунлар яқин.

У.АСОПОВ ёзиб олди.

Матбуот анжумани

ҒАЛЛАЧИЛИКДА ЗАМОНАВИЙ МЕХАНИЗМЛАР

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Сўнгги йилларда мамлакатимизда уруғчилик институтларига эътибор кучайтирилганига қарамай, нега хориждан келтирилган уруғлар экилади? Харид қилинадиган дон нархи қандай асосларда белгиланади? Ғаллачиликда бозор механизмлари қачон тўлиқ ўтилади?

Бугунги кунда шу каби саволлар ғаллачиликда эътибор қаратилиши лозим бўлган долзарб масалалар сифатида кун тартибидан жой олган. Азалдан селекция йўналиши соҳанинг муаммолари ва оғирлиги жиҳати ҳисобланиб, сўнгги уч йилда бу борада кўплаб янгиланишлар амалга оширилди. Президентимизнинг 2020 йил 6 мартдаги “Ғалла етиштириш, харид қилиш ва сотишга бозор тамойилларини кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”-ги қарори билан эса ғалла учун харид нархи давлат томонидан белгиланмайдиган бўлди. Бунинг натижасида фермер ҳар йили қанча гектар ерга ғалла экишдан тортиб нарх-наво-сигана ўзи ҳал қила олади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида Қишлоқ хўжалиги вазирлиги томонидан ўтказилган матбуот анжуманида айтилишича, бу борада вазирлик томонидан жаҳон бозори ва минтақавий биржа нархлари мунтазам равишда ўрганилади ва қўйиладиган тавсиявий минимал нархлар ҳар чоракда оммавий ахборот воситаларида эълон қилиб борилади.

— Кейинги йилларда ғалла экиладиган майдонлар қисқартирилиб, ўрнига экспорт-боп қишлоқ хўжалиги экинларини экиш йўлга қўйилди, — дейди Қишлоқ хўжалиги вазирлиги пахтачилик бошқармаси бошлиғи Зоҳид Зиёдуллаев. — Маълумотларга кўра, 2021 йил ҳосили учун бошоқти дон экинлари 1 миллион 223,9 минг гектар майдонга жойлаштирилиб, ўтган йилга нисбатан 39,5 минг гектар қисқарган. Бундан 9,6 минг гектари Тошкент вилояти ҳиссасига тўғри келса, энг ками — Андижон ҳудудидида 200 гектар ғалла экиладиган сувли майдон бошқа экинларга ажратиладиган бўлди. Қолаверса, бу йил ғаллани харид қилиш ва сотишда бозор тамойилларини жорий этиш мақсадида биринчи марта ҳокимларга имтиёзги кредитга бўлган талабни белгиллаш, фермер ва клас-терларга ажратиладиган кредитларни эркин тасаруф этиш ҳуқуқи берилди. Бундан ташқари, 2021 йил ҳосилидан бошлаб ички

бозорда дон ва нон нархлари барқарорлигини таъминлаш тадбирларини амалга ошириш мақсадида харид қилинадиган товар дон ҳажрларига ўзгартириш киритиш имконияти яратилди.

Тадбирда қишлоқ хўжалиги корхоналари-га бериладиган имтиёзлар хусусида ҳам маълумот берилди. Хусусан, мамлакатимизда ишлаб чиқарилган техникаларни харид қилувчи қишлоқ хўжалиги корхоналарига банк кредити ставкаларининг 10 фоиз пунктини давлат бюджетти маблағлари ҳисобидан қоплаш ва техника қийматининг 15 фоизи миқдоридида субсидиялаш механизмлари жорий этилди.

Давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 25 октябрдаги қарори билан сув тежовчи технологияларни жорий этган қишлоқ хўжалиги корхоналарига томчилатиб суғориш тизимлари учун 8 миллион сўм, ёмғирлатиб суғориш тизимлари учун 4 миллион сўм ва диқретли суғориш учун 1 миллион сўм субсидия ажратилиши белгиланган.

Бошоқти дон экинларининг уруғчилик тизимини такомиллаштириш фермер хўжалиқларини юқори репродукцияли уруғ билан таъминлаш билан бирга молиявий аҳолини яхшилаш ва соҳанинг илм-фан билан ҳамкорлигини таъминлаш ҳамда илмий асосланган илгор усуллар ва инновацион технологияларни кенг жорий этиш ҳам олдинда турган асосий мақсадлардандир.

Қарор ва ижро

ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ жадал ривожланиш йўлида

Олим НАРЗУЛЛАЕВ,
Тошкент давлат юридик университети
экология ҳуқуқи кафедраси доценти

Инсоният фан ва техника соҳасидаги янгидан-янги ютуқларни одатий ҳол сифатида қабул қилишга ўрганиб қолди. Дунё миқёсида аҳолининг ўсиши табиий ресурслар ва қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларига бўлган талабни қондириш, барқарор ривожланиш шароитида инновацион технологияларни жорий этган, норматив-ҳуқуқий базани шакллантирган ҳолда тараққиётга эришиш талаб этилади.

Таҳлил ва хулосалар

“Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида”ги қонун аҳолини сифатли ва хавфсиз озиқ-овқат маҳсулотли билан таъминлашнинг ҳуқуқий асосларини белгилаб беради. Ўзбекистоннинг ноёб туپроқ-иқлим шароити, мамлакатимизда қуёшли кунлар бир йилда ўртача 320 кун бўлиши, барча тўрт фаслнинг изчил алмашинуви кенг турдаги юқори сифатли мева ва сабзавотларнинг асосий навларини етиштириш учун қулай имкониятлар яратди.

Қарорда қайд этилганидек, мамлакатимизда сўнгги йилларда қўрилган чоралар натижасида қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларининг экспорти 2017 йилдагига нисбатан 2019 йилда 2 баравар қўлайишга, йилига 10 миллион тоннадан ортиқ сабзавот, 17 миллион тоннадан ортиқ бошқа деҳқончилик маҳсулотлари ва 2,5 миллион тонна гўшт етиштиришга эришилди.

90-йилларда аграр ўлка бўлган, пахта аяқоҳқимчилиги авж олган Ўзбекистонга картошка, дон, сабзавот, гўшт ва сут маҳсулотлари четдан олиб келинганди. Ваҳоланки, бу маҳсулотларни ўзимизда, серхосил даладаримизда

етиштириш мумкин эди. Лекин етиштирилмаган. Ҳозирги кунда 96 фоиз озиқ-овқат маҳсулотлари ўзимизда ишлаб чиқарилапти ва ортгани четга экспорт қилиняпти. Инсон саломатлиги, унинг узоқ ва мазмунли умр кўриши тўғрисида мутаносиб равишда озиқ-овқат оқватланишни таъминлаш билан чамбарчас боғлиқ экани, мева ва сабзавотлар унинг энг муҳим таркибий қисми бўлиши зарурлиги ҳеч кимга сир эмас.

Қарорда кўрсатилган муаммолар масала, яъни етиштирилаётган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларининг халқаро стандартлар ва хавфсизлик талабларига тўлиқ жавоб бермаслиги, озиқ-овқат ишлаб чиқарувчилар ва экспортёрлар орасида ўзаро муносабатлар тўғрисида йўлга қўйилмагани мамлакатнинг экспорт салоҳиятини ошириш ва янги бозорлар очилишига тўсқинлик қилмоқда. Бу борада норматив-ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш, давлат стандартларини ишлаб чиқиш, озиқ-овқат ишлаб чиқарувчилар ва экспортёрлар ўртасида муносабатларни тўғри йўлга қўйишга алоҳида эътибор қаратилади.

Қарорга кўра, Қишлоқ ҳўжали-

ги вазирлиги зиммасига бешта йўналишдаги янги вазифалар юклатилди. Яъни улар:

қишлоқ ҳўжалиги озиқ-овқат соҳасидаги корхоналар ўртасида ўзаро манфаатли муносабатлар учун шароитларни янада яхшилаш ва янги имкониятлар яратиш;

ҳудудларнинг мавжуд табиий ва иқтисодий ресурсларидан унумли фойдаланишни таъминлаш асосида озиқ-овқат саноатини ривожлантиришнинг стратегияси ва моделларини ишлаб чиқиш;

қишлоқ ҳўжалиги озиқ-овқат соҳасидаги тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашнинг молиявий ва номолиявий чоралари — янги воситалар ва ахборот тизимларини яратиш;

озиқ-овқат саноатининг ривожланишига хусусий ва тўғридан-тўғри чет инвестициялар оқимининг таъсирини таҳлил қилиш, прогнозлаш ва бу борада тегишли таклифларни ишлаб чиқиш;

маҳаллий озиқ-овқат маҳсулотларини жаҳон бозорларида илгари суриш, экспорт салоҳиятини кенгайтириш ҳамда импорт ҳажминини камайтириш чораларини кўришни кўзда тутган вазифаларни қамраб олади.

Тузилмалардаги ўзгаришлар

Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ва инфратузилмани ривожлантириш бошқармаси негизда бошқарув ходимларининг чекланган сони 12 та штат бирлигидан иборат Озиқ-овқат саноатини ривожлантириш бош бошқармаси ташкил этилди. Мазкур бош бошқарма раҳбари қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги ўринбосари ҳисобланади.

Қарорга мувофиқ, “Ўзбекиқоқовқатхолдин” холдинг компаниясини тугатиш белгиланган. Тугатиш асослари ва тартиби норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ тузилган комиссия томонидан амалга оширилади. Ушбу қарор билан унинг таркиби ҳам тасдиқланган. Бу борада Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш, Молия вазирликлари, Давлат активларини бошқариш агентлиги ва “Ўзбекиқоқовқатхолдин” ХКнинг таклифлари ҳисобга олинган.

20 миллиард сўм маблағ сарфланади

Қарорда белгилаб берилганидек, бу маблағлар Қишлоқ ҳўжалиги вазирлигининг Қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш ва озиқ-овқат таъминоти жамғармасига ўтказилади.

Бу маблағ озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича илк маротаба ташкил этилаётган истиқболли лойиҳаларнинг техник-иқтисодий асосланлигини тайёрлаш ҳамда уларнинг инфратузилмасини таъминлаш билан боғлиқ харажатларнинг 50 фоизини, лекин ҳар бир лойиҳа учун 100 миллион сўмдан кўп бўлмаган миқдорда, озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш ва уларни чуқур қайта ишлаш соҳасига хорижий экспертларни жалб қилишга сарфланадиган харажатларнинг 50 фоизини, лекин ҳар бир лойиҳа учун 50 миллион сўмдан кўп бўлмаган миқдорда қоплашга йўналтирилади.

Кадрларга бўлган эҳтиёж қандай ҳал этилади?

Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш, Олий ва ўрта махсус таълим, Қишлоқ ҳўжалиги вазирликлари ҳамда бошқа манфаатдор идоралар 2021-2022 ўқув йилидан бошлаб республика ОТМнинг “5321000-Озиқ-овқат технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)” ҳамда “5410500-Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси (маҳсулотлар турлари бўйича)” таълим йўналишлари бўйича бакалавриятнинг кундузги ва сиртки таълим шаклларида ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрларини босқичма-босқич амалга ошириб бориш чораларини кўради.

Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги ва Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда 2020 йил 1 декабрга қадар озиқ-овқат технологиялари соҳасида замонавий техника ва технологияларни жорий этган етакчи корхона, ташкилотлар ва муассасалар билан талабаларнинг амалиётларини ўтатиш асосидан ўзаро ҳамкорлик ўрнатиш чораларини амалга оширади.

Янги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинади

Озиқ-овқат саноатини ривожлантириш бош бошқармаси фаолиятини йўлга қўйиш бўйича ҳукумат қарори тайёрланади, қонун ҳужжатлари ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилади.

2021 йил 1 январга қадар республикада қишлоқ ҳўжалиги озиқ-овқат маҳсулотларига мавжуд ички талабни ҳисобга олган ҳолда, 2021-2023 йилларга мўлжалланган саноатбоп қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кенгайтириш дастури ишлаб чиқилади. 2021 йил 1 мартга қадар мева-сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ ҳўжалиги озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлашни жадал ривожлантириш дастури ишлаб чиқиши ва тасдиқланиши белгиланган.

2021 йил 1 мартга қадар мева-сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ ҳўжалиги озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлашни жадал ривожлантириш дастури ишлаб чиқиши ва тасдиқланиши белгиланган.

Янгича ёндашувлар

Бугун ҳаётимизни рақамли технологияларсиз тасаввур этиш қийин. Айниқса, мамлакатимизда рақамлаштириш жараёни жадал кечаётган бир вақтда ҳар бир давлат органи ўзининг қоғоз кўринишидаги маълумотлар базасини электрон ҳолатга келтирмасдан туриб аҳолига сифатли хизмат кўрсатишда ижобий натижаларга эриша олмайдди. Бу борада Давлат хизматлари агентлигида ҳам тизимли ишлар амалга ошириляпти. Президентимизнинг 2020 йил 31 январдаги “Давлат хизматлари кўрсатиш миллий тизимини жадал ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони асосида агентлик томонидан кўрсатилаётган давлат хизматлари тури 143 тага етказилиб, уларнинг барчаси (тадбиркорлик субъектларини қайта рўйхатдан ўтказишдан ташқари)ни республика бўйича экстерриториал тамойил асосида кўрсатиш йўлга қўйилди.

ФҲДЁ:

ЗАМОНАВИЙ ХИЗМАТ ИМКОНИАТЛАРИ

74,4

ТИЗИМДА МАЪЛУМОТЛАРНИНГ ФОИЗИ РАҚАМЛАШТИРИЛДИ

Улуғбек МУҲАММАДИЕВ,
Давлат хизматлари агентлиги
директори

БИТТА СЎРОВНОМА ҲАЛ ЭТАДИ

Одамларга янада қулайлик яратиш мақсадига Давлат хизматлари агентлиги томонидан жорий йилнинг 1 сентябридан бошлаб барча ФҲДЁ органларида туғилиш билан боғлиқ комплекс давлат хизматларини кўрсатиш тартиби жорий этилди. Мазкур янги тизим орқали фуқаролар эндиликда туғилганлик ҳолатини қайд этиш, поликлиникага ҳисобга қўйиш, бир марталик нафақа пулини олиш, яшаш жойи бўйича рўйхатга қўйиш, болани давлат бoғчасига навабга қўйиш каби бир қанча жараёнларни биргина ФҲДЁ идорасига бориб, сўровнома тўлдириш билан ҳал этиши мумкин бўлади. Бунда барча харажатлар электрон тизим ёрдамида қисқа вақтда амалга оширилади. Кўрсатилган ҳар бир давлат хизмати натижаси бўйича фуқароларга СМС хабар бериб борилади.

КЎРСАТИЛГАН ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН ДАВЛАТ БОЖИ, ЙИГИМЛАР ВА БОШҚА ТЎЛОВЛАРНИ ЭЛЕКТРОН ТЎЛОВ ТИЗИМЛАРИ (CLICK, PAYME, URAY, PAYNET, UZCARD, OSON, WEBSUM ВА БАРЧА БАНК МОБИЛ ТЎЛОВ ИЛОВАЛАРИ) ОРҚАЛИ ТЎЛАШ ТИЗИМИ, ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИЛАДИГАН 84 ТА МАРКАЗДА НАҚД ПУЛ ҚАБУЛ ҚИЛИШ МЕХАНИЗМИ ЖОРИЙ ҚИЛИНДИ.

Авваллари ушбу давлат хизматларидан фойдаланиш учун камида 6 та давлат идорасига 15 тадан ортиқ ҳужжат ва маълумот топширилар эди. Бунинг учун фуқаролар 10 кундан ортиқ вақт давомида давлат идоралари орасида эшикма-эшик юришларига тўғри келарди. Янги тартиб асосида давлат хизматларининг реал вақт режимида, фақатгина ФҲДЁ органининг ўзида комплекс тарзда кўрсатилиши эса одамларимизнинг овозгарчилигига чек қўйиб, вақти ва нақднинг тежашга хизмат қилади.

Айни вақтда Тошкент шаҳрида синов тариқасида жорий этилган ушбу қулай ва замонавий тизимдан аллақачон 25 мингдан ортиқ фуқаро фойдаланишга улгурди.

ҲАМ ТЕЗКОР, ҲАМ ҚУЛАЙ

Юқоридаги имкониятлар ФҲДЁ тизимида амалга оширилиши режалаштирилган ишларнинг бошланиши, холос. Биз ушбу йўналишда янада кўпроқ янгиланишлар, аҳолига қулайлик яратадиган илоҳотлар қилишда давом этиямиз. Хусусан, ФҲДЁ органларини туғилиш, ўлим, никоҳ ва ажрим тўғрисидаги гербли гувоҳномалари билан Давлат хизматлари агентлигининг бюрократларига асосан тўғридан-тўғри таъминлаш тартиби жорий этилмоқда. Яъни ФҲДЁ ва Ўзбекистоннинг хориждаги дипломатик миссияларига тегишли гербли гувоҳномалар ўз эгаларига янада тезкорроқ етказилади.

Тизимда бир қатор ҳужжатларни олиш тартиби ҳам соддалаштирилди. Масалан, фуқаролик ҳолатлари, жумладан, никоҳ ёки туғилганлигини қайд этиш эндиликда фақат гербли гувоҳномалар тақдим этилгандагина эмас, балки ФҲДЁ архиви маълумотномалари асосида ҳам амалга оширилиши мумкин. Шунингдек, бола туғилганда бериладиган суюнчи пули, дафн маросими учун бир маротабалик нафақа пуллари олиш учун тақдим этиладиган маълумотлар қўлма-қўл фуқароларга берилмасдан, Пенсия жамғармасига махсус электрон тизим орқали тўғридан-тўғри юбориладиган бўлади. Бу орқали фуқаролар бевосита Халқ банкининг тегишли туман (шаҳар) бўлимларидан нафақа пуллари олиши таъминланди.

Одамларни узоқ йиллардан буён қийнаб келаётган бошқа масалаларга ҳам аста-секин ечим топиламоқда. Шундай муаммолардан бири 16 ёшдан ошган, туғилиш қайд этилмаган шахсларнинг туғилганлигини қайд этиш фақат суднинг ҳал қилув қарори асосида амалга оширилиши эди. Аммо бу борада ҳам тегишли ўзгаришлар киритилди ва энди зарур тиббий маълумотнома мавжуд бўлса, унинг туғилиши ота-она ёки улардан бири ва вояга етган боланинг аризасига кўра ФҲДЁ органи томонидан қайд этилади.

Ушбу хизматларнинг аниқ ва сифатли бажарилишини таъминлаш мақсадига Давлат хизматлари агентлиги ўз сафларини салоҳиятли кадрлар билан тўлдиришга интиломоқда. Бунинг учун агентлик ишни, биринчи навбатда, тизимда фаолият юритаётган ходимларни аттестациядан ўтказишдан бошлади. Шаффофлигини таъминлаш учун синовлар Адлия вазирлиги мутахассислари томонидан ўтказилиб, юқори тахрибали кадрлар сараланди.

Бундан ташқари, ФҲДЁ органларида техник ходим — архивариус лавозими тугатилиб, бошқарувчи ҳисобланмиш 1 ва 2-тоифали инспектор лавозимлари жорий этилади. Яъни соҳага тегишли маълумотга эга, ташаббускор, малакали кадрлар жалб қилинади. Бу эса рақамлаштириш тизимига фаол ўтиб бораётган ФҲДЁ органлари фаолиятида профессионаллик, аҳолига тезкор ва сифатли хизмат кўрсатиш имкониятини яратаяпти.

Илм-фан

НАЗАРИЯДАН — АМАЛИЁТГА

тадқиқотларнинг сони эмас, натижаси муҳим

Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2016 йил 30 декабрь куни мамлакатимизнинг етакчи илм-фан намоёндалари билан учрашувда иқтисодиётнинг барча соҳалар тараққиётида илм-фаннинг ўрни, аҳамияти ғоят катта экани, бу борада давлат биринчи галда Фанлар академияси ва олимларга суянишини, фан ва ишлаб чиқариш ҳамкорлиги бугун низоътда долзарб эканини алоҳида таъкидлаган эди.

Бугунги кунда мамлакатимизда илм-фан ривожига катта эътибор қаратилаётир. Хусусан, давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 17 февралда қабул қилинган “Фанлар академияси фаолияти, илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиш, бошқариш ва молиялаштиришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори иқтисодиётнинг инновацион ривожланишида академик фаннинг аҳамиятини янада ошириш, ЎзФАНинг нуфузини юксалтириш ва фаолиятини такомиллаштириш, илмий-тадқиқот ва инновацион фаолиятини бошқариш ва тартибга солишнинг ягона тизимини шакллантириш, шунингдек, Ўзбекистонни иқтисомий-иқтисодий ривожлантиришда илм-фаннинг ўрнини ошириш борасида муҳим қадам бўлди. Бунинг натижасида Фанлар академияси тизимидаги институтлар фаолияти янгича асосда ташкил этилмоқда. Асосий эътибор илмий изланишларнинг натижадорлигига қаратилмоқда.

Ўзбекистон Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг ташкил этилганга 60 йилдан ошди. Унда, асосан, ядро физикаси ва ядровий технологиялар соҳасида илмий-тадқиқотлар қилинади. Бугунги кунда дунё миқёсида атом ядроси ва элементар зарралар физикаси, ядро тузиллиши назариясига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, амалий радиокиммё, радиоизотоплар ва улар асосида радиофармацевтик препаратлар ишлаб чиқариш, иқтисодиётнинг турли тармоқлари учун радиацион прибор ва ускуналар тайёрлаш, опто ва микроэлектроника учун янги материаллар олиш тобора ривожланмоқда. Институт директори, техника фанлари доктори Илҳом Содиков билан муассасанинг бугунги илмий салоҳияти, амалга оширилаётган тадқиқотлар хусусида суҳбатлашдик.

— Институтимизнинг ўз тарихи, қолаверса, илм-фан соҳасида эришилаётган ютуқларда ўрни ва салоҳияти бор, — деди Илҳом Содиков. — Олимларимиз ўтган асрнинг 80-йилларида космик кемаларнинг иллюминаторлари учун коинотдаги юқори радиоактив нурланишларга чидамли материал ихтиро қилиш бўйича кенг қўламли илмий изланиш ва тадқиқотлар олиб боришган. Бунинг натижасида рангсиз (шишасифат) топаз тошлар нейтронлар оқимида нурланилганда, чиройли қўқ рангга кириши аниқланган. Топаз жуда мустаҳкам ва чиройли ярим қимматбаҳо тош бўлиб, ранглиси, асосан, заргарлик буюмлари тайёрлашда ишлатилади. Табиий топазнинг атиги 3-5 фоизи рангли, қолгани рангсиз бўлади. Ер қаърида табиий радиоактивлик таъсирида юз минглаб йиллар мобайнида ҳосил бўладиган рангни биз ядро реактори ёрдамида бир неча соатда ҳосил қилиш имконига эга бўлдик. Рангсиз топаз фақат техник мақсадларда ишлатилади, ранглисининг нархи рангсизига нисбатан бир неча ўн марта қимматроқ туради. 2000 йилларнинг бошида олимларимизнинг тадқиқот натижалари асосида табиий топаз тошларга радиациявий ранг бериш технологияси ишлаб чиқилди. 2005 йилдан бошлаб институт ҳар йили 1 тоннадан ортиқ тоша ранг киритиш бўйича чет эл шартномасини бажаради, бу эса институт учун йилга 300 минг АҚШ долларига яқин даромад келтиради.

70-йилларнинг ўрталарида институтимизда собиқ иттифокда ягона бўлган тоза ва ўта тоза моддаларнинг анализи лабораторияси ташкил қилинди. Бу лабораторияда замонавий техниканинг турли соҳаларида қўлланиладиган ўта тоза моддалар таркибидagi миллилардан, триллиондан бир улусдаги микроаралашма элементларни аниқлаш имконини берадиган ўта юқори сезгирликдаги анализ усуллари ишлаб чиқилди. Замонавий электрониканинг асосини ташкил қиладиган микросхемалар тайёрланадиган ўта тоза кремний таркибидagi аралашмалар микдори 10⁸ фоиздан 10¹² фоизгача ва ундан ҳам кам бўлиши керак. Ўта юқори сезгирликдаги анализ усулларидан фойдаланиш туриб бундай моддаларни олиб бўлмайди. Тасаввур қилинг, 100 миллион тонналик қум тоғи ичидаги 1 грамм олтин заррачасини аниқлаш керак. Ҳозирги кунда фақат ядрофизикавий усуллардагина бундай юқори сезгирликда аниқлаш мумкин.

XXI аср илм-фан соҳасида нанозаррачалар хос-саларини ўрганишга бағишланган тадқиқотлар билан кириб келди. Аср бошида аниқ фанларнинг деярли барчасида нанозаррачалар билан боғлиқ ишлар режалаштирила бошланди. Бизнинг институтимизда ҳам бу соҳада турли тадқиқотлар ўтказилди. Ана шу тадқиқотлардан бирининг махсули сифатида қумуш нанозаррачалари тутган суви ва органик эритма олувчи ва ишлаб чиқарувчи қўрилма яратилди. Қумуш дезинфекцияловчи хусусиятга эга. Шу сабабли

сув айнимаслиги учун азалдан унга қумуш танга солиб қўйилган. Қумушнинг бу хусусияти, асосан, унинг ион эмас, атом ҳолатида намоён бўлади. Шунинг учун уни эритиш эмас, балки майда заррачалар ҳолида эритмага сочиш муҳим аҳамиятга эга. Бундай эритмалар бактерицд совунлар ва бошқа косметик воситалар, бактерицд бўёқлар бактерицд юз нқоблари турли қопламалар ва ичимлик сув олишда қўлланилади. Ҳозирги кунда институтда қўллаб ҳажмда шундай эритмалар ва буюртма асосида нанозарралли қумуш эритма олувчи қўрилмалар ишлаб чиқарилмоқда.

Шу ўринда олимларимизнинг яна бир тадқиқоти тўхталсак. Бу — нейтрон томографияси усули. Шу йилнинг май ойида институтимизда янги, нейтрон томографияси қўрилмаси синовдан ўтказилди ва ишга туширилди. Бу усул инсталган материалдан тайёрланган, исталган шаклдаги буюмни 3 ўлчамда тавсифлаш мумкин. Фараз қилинг, археологлар ер остидан бир оғзи берк хум топиб олишди. Бу қандай материалдан тайёрланган, унинг ичида нима бор, оғзи очилса нима бўлади — ҳеч ким билмайди. Буни нейтрон томографияси ва институтда мавжуд рентген дифракцияси ва рентген флуоресценцияси усуллариди очмай, намуна олмай, бузмай туриб қандай материалдан тайёрлангани, қалинлиги қанча, қаерида қандай ёриқ ёки синиш хавфи бор, ичида нима борлигини аниқлаб, шакли ва ўлчамларини ўлчаб,

2005 ЙИЛДАН БОШЛАБ ИНСТИТУТ ҲАР ЙИЛИ 1 ТОННАДАН ОРТИҚ ТОШГА РАНГ КИРИТИШ БЎЙИЧА ЧЕТ ЭЛ ШАРТНОМАСИНИ БАЖАРАДИ, БУ ЭСА ИНСТИТУТ УЧУН ЙИЛГА 300 МИНГ АҚШ ДОЛЛАРИГА ЯҚИН ДАРОМАД КЕЛТИРАДИ.

3 ўлчамли суратини олиш мумкин. Ёки, масалан, бирор қалин пўлат лист букилиб ундан детал ясалди, шу букилиш натижасида унинг ички структурасида кўз билан кўриб бўлмас қандай ўзгариш (деформация) юзга келади ва бу ўзгариш ушбу деталнинг мустаҳкамлигига қандай таъсир кўрсатади, деган саволга олдиндан жавоб топиш мумкин. Бу ҳозирги кунда республикаимизда ягона қўрилма бўлиб, материалшунослик, асбобсозлик, археология, криминалистика ва яна кўп соҳаларда бошқа усуллар билан умуман олиб бўлмайдиган натижаларга эришиш имкониятини беради.

Бу тадқиқот ва натижалар, албатта, институтимизда бажарилган ишлардан бир мисол, ҳолос.

— Амалий радиокиммё, радиоизотоплар ва улар асосида радиофармацевтик препаратлар ишлаб чиқариш, иқтисодиётнинг турли тармоқлари учун радиацион прибор ва ускуналар тайёрлаш бўйича яратилган амалий ядротехнологиялар хусусида тўхталсангиз.

— Собиқ иттифок даврида Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти активациявий таҳлил ва радиокиммё бўйича бош ташкилот саналарди. Шундан бўлса керак, 1976 йили институтимизда радиофармацевтик препаратлар ишлаб чиқарувчи “Радиопрепарат” корхонаси ташкил этилган. Бу корхона томонидан 1978 йилдаёқ иттифокда биринчи технеций генератори ишлаб чиқарилиб, экспорт ҳам қилина бошланди. Ҳозирги кунда институт 50 дан ортиқ радиофармацевтик препарат ишлаб чиқариб, республикаимиздаги талаб ва эҳтиёжни тўлиқ қондиради. Дунёнинг ундан ортиқ давлатига ҳар йили ўртача 3 миллион АҚШ доллари миқдорида маҳсулот экспорт қилади.

Институтнинг 4 та асосий тадқиқот йўналишидан бири илмий асбобсозлик ҳисобланади. Бу соҳада қўллаб тадқиқотлар ўтказиб келинган ва буларнинг натижасида 1979 йили “Радиацион техниканинг махсус конструкторлик бюроси” номили шуъба корхона тузилди. Ҳозирги кунда у “Тажриба заводиغا эга конструкторлик бюроси” деб номланади. Институтда ишлаб чиқарилган радиацион сатҳ ўлчачилар ҳозирги кунда Бухоро ва Фарғона нефтни қайта ишлаш заводларида ишлаб турибди. Республикаимизнинг қирққа яқин чегара постида институтимиз ходимлари томонидан ўрнатилган радиоактив ва ядровий материалларни аниқловчи портал мониторлар фаолият кўрсатмоқда. Бу мамлакатимиз ҳудудига ҳаво, темир йўл ва автомобиль транспортини орқали ва ҳатто пилёда олиб кирилаётган ёки олиб чиқилаётган радиоактив моддалар ва ядровий материалларни аниқлаш ва уларнинг трафики олдини олиш имконини беради.

Яна бир тадқиқот натижаси — сув тозалаш ускуналари. Ҳозирги кунда институтда минутага 3 литр сувни тозаловчи фильтрлардан тортиб соатига 25 м3 сувни тозалаб берувчи ярим саноат ускуналарига чина ишлаб чиқарилмоқда. Аҳоли ва корхоналарда талабқир бу ускуналар ҳар қандай табиий сув ҳавзаларидаги сувни тузсизлантириб, юмшатиб, бактерия ва вируслардан зарарсизлантириб, тоза ичимлик сув даражасига келтиради. Бу ускуналар институтнинг тажриба заводида ишлаб чиқарилиб, ҳатто электр токи йўқ ўзоқ ҳудудларда яшовчи аҳоли учун буюртма асосида қуёш батареялари билан ҳижоаланган автоном ишловчи қурилма сифатида ҳам ясаб берилиши мумкин.

— Ҳозирги замонавий тиббиётнинг асосий ютуқларидан бири ядровий тиббиётдир, яъни ядро физикаси ютуқларидан тиббиётга табиқ этилишидир. Ядро тиббиёти учун радиоизотоплар ишлаб чиқиш институтнинг асосий йўналишларида саналади. Айни пайтда ишлаб чиқарилаётган радиоизотоплар қайси мақсадларда қўлланилмоқда?

— Ядро тиббиёти усуллари тиббиётда аниқ ташхис қўйиш ва самарали даволашда жуда муҳим. Бу усул, айниқса, саратон касалликлари ва касалликлар учоғини даволашда кенг қўлланилади.

Онкологик жараёнларнинг эрта диагностикаси тиббиётнинг долзарб масаласи ва улкан ютуқларидан бири ҳисобланади. Эрта ташхис организмнинг касалликлардан эрта ва тўлиқ халос бўлиши учун замин яратаяди. Кимё терапияси ва бу турдаги дори воситаларини қабул қилишда улар бутун организмга сингади, бу эса нокўя таъсирларга сабаб бўлади. Радиотерапияда эса препарат манзилли тарзда фақат касалликдан зарарланган майдонларга йўлланади. Онкология нуктаи назаридан препарат фақат ўсма ҳужайраларига таъсир қилади, соғломларига зарар етказмайди. Шу тарзда соғлом ҳужайралар ва, умуман, организм бу препаратларнинг умумий таъсиридан зарар кўрмайди.

Иккинчидан, ядро тиббиётининг самараси жуда юқори. Масалан, ҳозирги кунда лютеций-177 асосидаги шундай препарат пайдо бўлдики, илмий тадқиқотлар асосидаги мақоаларга таянадиган бўлсак, унинг таъсирида баъзи турдаги ўсмалардан соғайиш кўрсаткичи 99 фоизгача етиши мумкин. Бошқа услублар билан ҳозирча бундай натижаларга эришиб бўлмаяпти.

Сўнгги 8-10 йил давомида самарий-153 оксабифор препарати кенг қўлланила бошланди. Бу препарат суяқлардаги кучли оғриқлар қўзғатувчи ўсмалар метастаз берганда ва бошқа суяқ касалликларида орқисизлантириш ва даволаш мақсадида ишлатилади.

1978 йилда бизда илк бор технеций-99м радионоклид генератори олинганди. Бу энг универсал радионоклид бўлиб, ҳар хил хасталикларнинг диагностикасида ишлатилади. Бугунги кунда дунё бўйича радионоклидлар иштирокида ўтказиладиган барча ташхис муоажаларининг 85 фоиздан ортиги айнан технеций-99м ёрдамида амалга оширилади. Технеций-99м радионоклидини олишда ишлатиладиган молибден-99 радионоклидини Японияга катта миқдорда етказиб бериш бўйича бир қатор компаниялар билан музокаралар ўтказилмоқда. Бу биз учун яна бир янги, йирик экспорт бозорини очиш имконини беради.

— Институтда COVID-19га қарши кураш доирасида қандай изланишлар қилинмоқда?

— COVID-19 пандемияси пайтида шу касалликка қарши курашишда асқотиши мумкин бўлган ҳар қандай янги даволаш усули, дори воситаси, вакцина ёки уни тез ва ишончли аниқлаш усулининг яратилиши устида дунё олимлари изланиш олиб бормоқда. Шулар қатори бизнинг институтимиз ҳузуридаги “Радиопрепарат” корхонаси ҳам коронавируси аниқловчи экспресс иммунотест яратиш устида ишламоқда. Бу тадқиқот ҳадемай нихоҳсига етади ва корхона томонидан ҳозиргача чиқарилаётган 10 дан ортиқ юкумли касалликни аниқловчи иммунотестлар қаторига COVID-19ни тезкор аниқловчи янги восита қўшилади.

Рисолат МАДИЕВА, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар куни

“Ўз касбини сева олган одам саодатлидир. Чунки унинг қиладиган иши ва мақсади бор”, деган эди донишман-длардан бири. Шу маънода сўз юритадиган бўлсак, Ўзун туманидаги Маландиён қишлоғида яшаётган 92 ёшли отахон Ёрали Хидиров 38 йил бир мақсадни дилига тугиб, яъни ҳамқишлоқларининг фарзандларига ҳарф ўргатиш, уларни илмли қилиш учун фидокорона меҳнат қилди. Ўқувчилик маошига рўзгор тебратган бу камтар инсон ўғил-қизларини ҳам қаноат билан яшашга, мазмунли умр кечиришга ўргатди.

ДАРЁГА КЎПРИК ҚУРГАН МУАЛЛИМ

Усмонали НОРМАТОВ

Фахрий муаллим билан қишлоқ йўлидан борарканмиз, кекса-ю ёш устоз деб салом-алик қилар, “уйга ўтинг, чойлашиб обдон суҳбатлашайлик”, деб меҳмондорчиликка таклиф этишарди. Чунки ҳурматли муаллимнинг шогирдлари сон-саноксиз. У кишидан илк бор сабоқ олган ўқувчиларининг энг ёши ҳам ҳозир олти мишдан ошди.

Мақтаб қўрган инсон борки, у таълим даргоҳидаги бошқа фан ўқитувчиларини эслай олмаслиги мумкиндир, лекин мактаб остонасига илк қадам босганда партага ўтириш, ёзиш-чиқиш ҳамда санокни ўргатган бошланғич синф ўқитувчисини умрбод унутмайди, унутолмайди. Ёрали бобо Хидиров Маландиён қишлоғидаги 6-умумтаълим мактабида қишлоқ болаларининг ҳаммасига “Алифбе”дан сабоқ берган. Эл орасида билимдон ўқитувчи сифатида танилган Ёрали бобонинг узоқ йиллик педагогик фаолияти ўз даврида муносиб тақдирланган. Кўксини бир неча медал ва орден беэаб турган Ёрали Хидировга 1992 йилда “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси” фахрий унвони берилган.

Ўз касбидан обрў-эътиборга эришган устознинг шогирдларидан бири, узоқ йил ўқитувчилик қилган, айни пайтда кескалик қаштини сураётган Иззатулла Бобониёзов бундай дейди:

— Ўтган асрнинг иллагинчи йилларида тоғли Маланд қишлоғида Ёрали домла бизга дарс берганлар. У пайтлар, айниқ-

са, тоғ қишлоқларида ҳали электр етиб бормаган, шунчалар фидойи эканларки, эринмай кечалари керосинли плита чироқ кўтариб хонадонма-хонадон кириб, ўқувчиларининг дарс тайёрлашини назорат қиларди. Агар дарсимишни қилмаган бўлсак, ота-онамизга танбех бериб, бошимизда туриб дарс тайёрлатарди. Домланинг қаттиққўллиги, фидойилиги сабаб тоғлик болаларнинг аксарияти вақти-соати етиб улуг инсонлар бўлиб камол топишди. Устознинг жонқуярлигини сира унутиб бўлмайди.

Ёрали бобо нафақага чиққанда ҳам тиниб-тинчимади. Деҳқончилик қилди, чорвачилик билан шуғулланди, топган даромадининг рўзгоридан ортганини ҳажга боришдек улуг ният учун жамғарди. Ҳамма ҳужжатлар тахт қилинган, ҳаж сафари учун навбатни ҳам келиб турганди. Аммо устозга 2003 йил ҳажга бориш насиб этмади. Ўша йили Харқуш дарёсига кучли сел келиб, қишлоққа ўтадиган кўприкни оқизиб кетди. Ёрали ота бу ҳолга томошабин бўлиб туролмасди. Ҳаж зиёрати учун йиққан маблағини дарё устидан қилганга ўтадиган кўприк қуришга сарфлади. Ҳозир қишлоқнинг каттаю кичи бу кўприкни “Ёрали бобо кўприги”, деб атайди.

Кекса устоз ўзи ишлаган даврдаги шариит билан бугунги кундаги имкониятларни таққослаб шундай дейди:

— Ўқитувчилик қилган йилларимни эсласам, юрагим орқага тортиб кетади. Сентябрь ойи бошидан пахта теримига чиқиб кетар, декабрь охирида мактабга қайтардик. Илм масканига энди чиққан болалар ҳам айни билим олиш даврида пахта терарди, — дейди Ёрали Хидиров. — Боз устига, май ойи бошландими, яна ўқитувчию ўқувчи “Деҳқонга мададкор бўлайлик” деб ёўза яғанасига жалб қилинарди. Пилла териш, чорва учун хашак тўплаш, кўча тозалаш, кўчат экиш ҳам ўқитувчи билан ўқувчилар зиммасига тушарди. Бугун эса ўқитувчию ўқувчилар мажбурий меҳнатдан озод. Ўқитувчиларга қатор имтиёзлар берилляпти, устознинг жамиятдаги обрўси, мавқеи ошиб бораляпти. Яқинда матбуотдан ўқидим, “Ўқитувчи мақоми тўғрисида”ги қонун лойиҳаси тайёрланибди. Ўқитувчининг жамиятдаги нуфузи юксалаётганини, касб фидойиларига бекиёс ғамхўрликлар қилинаётганини эшитиб, қани энди ёш бўлсам-у, ватанимга хизмат қилсам, деган ўй-хаёллар билан ўқитувчилик қиладиган ўғилларим Турсунали, Юсуфали, Фазлиддин, қизим Хуршида, набираларим Фотиҳ, Ганжина, Амриддин, Меҳрангиз, Фарангиз, Бонуни доимо виждонан ишлашга даъват этаман.

Дарвоқе, ўқитувчилик касби туфайли обрў топган Ёрали бобо Хидировнинг фарзандлари ҳам ота изидан бориб, муаллимликни танлашди. Тўнгич фарзанди Турсунали ўттиз йилдирки, ёшларга сабоқ бериб келяпти, ўн йилдан буюн Ўзун туманидаги 4-айрим фанларга ихтисослаштирилган мактаб директори. Юсуфали 15 йилдан ортиқ 6-умумтаълим мактабида дарс берди. Тажрибаси

ошгач, Ўзун тумани халқ таълими бўлимига услубчи этиб тайинлашди. Хуршида бошланғич синф ўқитувчиси, Фазлиддин мусиқа фанидан дарс беради. Бобонинг олти набираси ҳам педагогика олий ўқув юртини битириб, ҳозир Денов, Сариев, Ўзун туманларидаги мактабларда ёшларга сабоқ бермоқда.

Ёрали бобо билан бир хонадонда яшайдиган кенжа ўғли Фазлиддин кундузи элнинг болаларига дарс ўтса, кечқурун келиб отасидан маҳорат дарсларини ўрганади. Ҳамон ота-бола бир-бирига ўртади, бир-биридан ўрганади.

— Яқин вақтгача ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштириши балл тизимида баҳоланарди. Ўқитувчи таълим бериш, ўқиш, изланишдан ҳам кўра қўлига калькулятор олиб худди ҳисобчидек асосий вақтини балларни жамлаш билан ўтказарди, — дейди Фазлиддин Хидиров. — Бундан ташқари, ҳафталик, ойлик, чораклик, ярим йиллик ҳамда йиллик ҳисоботлар ва бир қатор бошқа қўғозбозликлар ҳам таълим сифатида таъсир кўрсатарди. Жорий ўқув йилидан эътиборан ўқитувчи фақат синф журналини тўлдирди, дарс ишланмаси ва тақвимий мавзу иш режаси тайёр берилади.

Ҳа, Ўзун туманида Хидировлар оиласини ўқитувчилар сулоласи сифатида ҳамма билади. Бу эса улар учун катта шараф ва обрўдир.

“ШОД ЎЛҒИЛ ЭЙ, МАҲЗУН КЎНГИЛ...”

— Абдулла ака, аввало, бошланган хайрли ишлар дебочасидан гаплашсак. Муҳаммад Ризо Эрнийёзбек ўғли Огаҳий асарларининг мукамал наشريни тайёрлаш ва чоп қилишдек эзгу ишга имкон яратилди, тўғрими?

— Президентимизнинг 2017 йил 24 майдаги “Қадимий ёзма манбаларни сақлаш, тадқиқ ва тарғиб қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги тарихий қарори бу эзгу ишларга мустаҳкам пойдевор вазифасини ўтади. Буюк шоир, тарихчи ва алломаларимиз яратган асарларни тадқиқ ва тарғиб қилиш тизимли йўлга қўйилди. Аждодларимиз яратган ниҳоятда бой миллий меросни авлодларга тўла сақланган ва сайқалланган ҳолда етказишдек савоб ишга киришмиш биз илм аҳли зиммасига катта масъулият ҳам юкляди.

— Огаҳийнинг тарихий мероси ҳақида гап кетганда айрим тадқиқотчилар унинг салмоғини камида 20 том ҳажмда, дея эътироф этишади...

— Ўтган йилнинг 20 март санасида Вазирлар Маҳкамасининг “Муҳаммад Ризо Эрнийёзбек ўғли Огаҳий таваллудининг 210 йиллигини нишонлаш ҳамда Хива шаҳрида Огаҳий ижод мактабини ташкил этиш тўғрисида”ги қарори том маънода Хоразм адабий муҳити-

ни бор бўйича намоён этишга имкон берувчи тарихий ҳужжат бўлди.

Хукуматимиз қарори ижросини таъминлаш мақсадида Огаҳий асарларини тўла ҳажмда чоп этиш учун вилоят ҳокими раҳбарлигида нуфузли таҳрир хайъати тузилди. Мазкур кенг қўламли ишлар жараёнига вилоят ҳокими ўринбосари, иқтисод фанлари доктори, профессор Санъатбек Солаев бевосита бош бўлганини ҳам қайд этиш жоиз.

Огаҳий яратган асарлар, таржималар ҳажми тақрибан 20 томини ташкил қилади. Ҳозиргача аллома “Асарлар”нинг 8 жилди дунё юзини кўрди. Хоразм Маъмун академияси ҳамда барча огаҳийшунос олимлар, тадқиқотчиларнинг ўтган бир йил давомидаги изланишлари самараси бу. Шу ўринда Огаҳий “Асарлар”ини жуда чиройли жилдлар билан ўқувчиларга тақдим қилаётган “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик жамияти жамоасига ҳам алоҳида миннатдорлик билдираимиз.

— Муқаддам, 1970-1978 йилларда Огаҳий асарлари олти жилд ҳажмда чоп этилган эди. Ҳозирги наشري ўша нашрдан қайси жиҳатлари билан фарқ қилади?

— Шу кунгача Огаҳий асарлари ва таржималарининг бир қисминга чоп этилган эди. Танкил олимлар Субўтой Долимов ҳамда Ғулом Каримов мазкур олти жилдга кирган асарларни тўла ҳолда таъдид қилган ва чоп этишга бўлган ҳаракатлари таҳсинга лойиқ.

Бугунги нашр эса ҳар бир тарихий асар қайси қўлёзма ёки илмий-танқидий нашр асосида бўлса, саҳифалари аниқ кўрсатилган, луғат, қўрсаткичлар, изоҳлар мукамаллиги билан фарқланади.

Ҳозиргача амалга оширилган нашрларнинг ўзидаёқ эски ўзбек тили ҳатто мутахассислар берган айрим маълумотлар ва китобхон тасаввур қилгандан анча бой эканини кўрсатганди. Шунинг учун айтиш мумкинки, Огаҳий асарларининг тузилажак луғати шу кунга қадар мумтоз адабларимиз асарлари учун шакллантирилган ва чоп этилган луғатларга ўхшамайдиган. Масалан, Огаҳий “Гулшани давлат” тарихий асарида шева имкониятларидан ўз ўрнида жуда моҳирона фойдаланган. Бу ҳолатни бошқа асарларида ва ҳатто таржималарида ҳам учратиш мумкин. Буларни айни нашрда аслиятда қолдириб, керак ўринларда изоҳлар берилди.

— Ҳозирги пандемия шароитида Огаҳий асарларининг тўла жилдларини тайёрлаш ва чоп этиш жараёни қандай кетмоқда?

— Президентимиз шу йил 20 майда пойтахтдаги Адиллар хизбонига таширфи чоғида берган кўрсатмалар асосида Тошкент давлат шарқшунослик университетида “Огаҳийшунослар кенгаши” тузилди. 6 июль куни мазкур кенгашнинг таъсис мажлиси масофавий тарзда ўтказилиб, галдаги вазифалар ва йўналишлар белгилаб олинди. Мавжуд нашр учун асос қўлёзмалар билан танишмиш, зарур ўринларда нусхалар олиш, илмий ҳодимларни жалб қилиш ишларида Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтини яқин ҳамкорлик қилди.

Ҳозир нашр учун масъуллар уй шароитида ишляпти. Барча ишлар режа асосида кетмоқда. Ушбу лойиҳа ҳукумат қарорида кўрсатилган муддат — 2021 йилда муваффақиятли амалга ошади.

Янги ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИСА:

Ўзбекистон Республикаси

Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: **Салим Дониёров**

“Янги Ўзбекистон” газетаси учун масъул: бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари **Бахтиёр Абдусатторов**

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Девонхона: (0-371) 233-70-98 Котибият: (0-371) 233-56-60 Ўзлонлар: (0-371) 233-57-15 E-mail: yuz-gazetasi@mail.ru

Келажак бунёдкорлари

ЁШЛАР ПАРЛАМЕНТИНИНГ ЯНГИ ЛОЙИҲАСИ

Иқтидорли ўғил-қизларни қўллаб-қувватлаш ва фаоллигини оширишга тўртки бўлади

Бугунги янгиланишлар жараёнида эртанги кунимизнинг муҳим ҳаракатлан-тирувчи кучи бўлган ёш авлод таълим-тарбияси ва камолотига эътибор ҳар қачонгидан ҳам кучайди. Айниқса, йигит-қизларнинг сиёсий фаоллигини янада ошириш, юртимиздаги ислохотларга дахлдорлик туйғусини, сиёсий жараёнларда иштирокини кенг қамраб олишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузурида Ёшлар парламенти ташкил этилгани аини мўддаодир.

Шаҳзод САЙДУЛЛАЕВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзоси, Тошкент давлат иқтисодийёт университети мустақил изланувчиси

Айтиш керакки, дунёда ёшлар парла-ментларининг бир нечта моделлари мавжуд. Мамлакатимизда жамоатчилик асосидаги консултиватив орган ҳисобланувчи Ёшлар парламентининг асосий мақсади ёшларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний ман-фаатларини ҳимоя қилиш, уларни миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳи-да тарбиялаш, жамият ва давлат ишларини бошқаришдаги ўрни ва таъсирини амалда таъминлаш, ижтимоий-иқтисодий фаоллиги-ни қўллаб-қувватлаш ҳамда сиёсий-ҳуқуқий билим ва кўникмаларини оширишдан иборат.

Айни пайтда Ёшлар парламентининг аъ-золарига янги ташкил этилган ташкилотнинг мамлакат равнақи ва ижтимоий-иқтисодий ривожланиши учун муҳимлигини тушунти-риш, уларни мамлакатнинг сиёсий-иқтимоий ҳаётига фаол жалб қилиш мақсадида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари, фракциялар раҳбар-

ривожлантириш каби йўналишларда ёшлар қўллаб муаммоларга дуч келаётгани сир эмас. Тўғри, ҳозирги кунда Халқ қабулхона-лари ва бошқа тузилмалар орқали бундай ҳолатларга оқилона ечим топиш йўлида да-дил қадамлар қўйилмоқда. Бироқ “тенгдош-тенгдошга” тамойили асосида айнан ёшлар ташкилотларининг ўз тенгқўрлари орасида бу йўналишда иш олиб бориши муаммоларга янада самарали ечим топиш, навқирон авлод-нинг интилишларини тўлиқ рўёбга чиқаришда муҳим омил бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Ана шундай эзгу мақсад ва вазифаларни рўёбга чиқариш учун жараёнга мамлақати-мизнинг барча ҳудудларида истиқомат қила-ётган ёшларни кенг жалб этиш, ҳаётда дуч келаётган муаммоларига амалий ечим топиш мақсадида Ёшлар парламентининг “Ёшлар мурожаати портали”ни ишлаб чиқиши аини мўддаодир.

Ёшлар парламенти аъзоларининг жамо-атчилик асосида фаолият юритишини, юрти-мизнинг турли ҳудудларида ишлаши ҳамда таҳсил олишини инобатга оладиган бўлсак, портал орқали ишни ташкил этиш, аввало, ортиқча вақт ва маблағ сарфининг олдини олади. Шунингдек, портал барча ёшлар учун очик бўлиб, унда Ёшлар парламентининг кў-миталари кесимида бўлимлар ташкил этила-ди. Ёшлардан келиб тушадиган саволлар ва муаммоли масалалар тегишлилиги бўйича кў-миталарга юборилади. Кўмиталар, ўз навба-тида, келиб тушадиган мурожаатларни ўрга-ниб, пухта таҳлил қилгандан сўнг депутатлик сўровлари орқали масъул вазирлик, ташкилот ва давлат ҳокимияти органларига юборади.

Порталнинг қулайлиги шунда бўладики, ундан фойдаланиш учун ID саҳифани яратиш ёки бир неча босқичли рўйхатдан ўтиш бекор қилиниб, оддийгина телеграмм мессенжери-да яратиладиган бот орқали мурожаатлар қа-бул қилинади. Бунда мурожаатчининг шахси-ни аниқлаш учун фақатгина паспорт серияси ва рақами талаб этилади. Мазкур портал Ички ишлар вазирлиги билан ҳамкорликда ташкил этилиши, паспорт сериялари ва рақамлари орқали мурожаатчи ҳақида маълумот олиш имконияти яратилиши талаб этилади.

Портални ишга тушириш орқали респуб-ликанинг олис бурчагида истиқомат қилувчи ҳар бир ёшнинг “овози” эшитилади ва жой-ларга етказилади.

Шу билан бирга, мазкур портал орқали муаммоларни таҳлил қилишда маҳаллий ва давлат ҳокимият органлари даражаси-даги масалалар ўрганилиши мақсадага му-вофиқ, деб ҳисоблаймиз. Энг асосийси, жойлардаги раҳбарлар томонидан эши-тилмаётган, муаммолари ҳал бўлмаётган, саволлари жавобсиз қолаётган ёшлар-нинг овози баралла янграшига имкон яра-типса, йигит-қизларимизда эртанги кунга ишонч янада мустаҳкамланади. Навқирон авлоднинг келажакка юксак ишонч билан дадил қадам ташлаши эса юрт равнақи ва фаровон ҳаётга эришишда муҳим омил бўлади.

Брифинг

ҒОЛИБЛАР АДОЛАТ МЕЗОНЛАРИ АСОСИДА АНИҚЛАНАДИ

Муножат МЎМИНОВА, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Вазирлар Маҳкамасининг Давлат тилини ривожлантириш департаменти томонидан Республика Маънавият ва маърифат мар-кази, “Ўзбекино” миллий агентлиги, Ўзбе-кистон Ёзувчилар уюшмаси ва Республика Журналистлари ижодий уюшмалари билан ҳамкорликда эълон қилинган “Қадринг ба-ланд бўлсин, она тилим!” танловига ижодий ишларни қабул қилиш жараёни ўз ниҳоясига етди.

Шу муносабат билан ташкил этилган бри-фингда Давлат тилини тарғиб қилишга қара-тилган илмий-ижодий танловга доир барча маълумотлар масъул мутасаддилар томо-нидан йиғилганларга етказилди. Хусусан, брифинг аввалида сўзга чиққан Инновацион ривожланиш вазирининг маслаҳатчиси, тан-лов ҳакамлар хайъати раиси Исажон Султон танловга 1750 та ижодий иш келиб тушганини эътироф этиб, юртдошларимиз, айниқса, зиё-лиларнинг ўзбек тили ривожига бефарқ эмас-лигини алоҳида таъкидлади.

Аҳамиятлиси шундаки, танловга АҚШ, Франция, Россия, Жанубий Корея, Эрон, Афғонистон, Озарбайжон, Қозғистон, Қирғи-зистон, Тожикистон сингари давлатлардан ҳам ижодий ишлар юборилган. “Ўзбек тили-нинг хориждаги энг яхши тарғиботи” йўнали-шидаги бундай ишлар сони 75 тани ташкил этади. Шунингдек, “Энг яхши бадийий асар” йўналишига 125 та насрий, 712 та назмий асарлар, “Энг яхши публицистик мақола” йўналишига 426 та, “Энг яхши ижтимоий роликлар” номинациясига 412 та ижо-дий иш тақдим этилган.

Шу ўринда айтиш жоизки, ушбу танловнинг Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Халқ таъ-лими вазирликлари тизимида ҳам ўтказилаётгани ёш авлодини миллий руҳда тарбиялашга қаратилгани билан аҳамиятлидир. Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг маслаҳатчиси Одина Жамолд-динованинг айтишича, бугун республикамиз-даги 20 та олий таълим муассасасида ўзбек тили ва адабиёти, филология таълим йўна-лишлари бўйича мутахассислар тайёрлан-япти. Департамент томонидан эълон қилин-ган мазкур танловга етакчи профессорлар ва ёш тадқиқотчилар томонидан 200 дан ортиқ ижодий ишлар келиб тушган. Энг яхши деб топилган ишлар дарслик, ўқув, услубий қўлланма сифатида нашр этилиб, олий ва ўрта махсус таълим муассасаларига тавсия этилади.

Халқ таълими тизимида ташкил этилган “Ўзбек тили бўйича энг яхши видеодрар” танловига эса педагоглар томонидан 4 308 та видеодрар тақдим этилди. Халқ таълими вазирининг маслаҳатчиси Насиба Мамара-имова видеодрарларни адолатли баҳолаш юзасидан шундай деди:

— Ижодий ишларни баҳолаш босқичининг энг қийин жараёни олдинда. Бу борада экс-пертаримиз томонидан инновацион видео-драрларга алоҳида эътибор қаратилади ва ғолибларнинг ишлари ижтимоий тармоқларда эълон қилинади. Бу ҳам танловнинг шаффоф ўтказилаётганидан далолатдир.

Танловга қутилгандан-да кўп ижодий ишларнинг келиб тушгани ҳакамлар хайъати зиммасига катта масъулият юклайди. Ижодий ишлар бир ой мобайнида муносиб баҳолалиб, ғолибларни аниқлаш ва тақдирлаш маросими “Ўзбек тили байрами” куни арафасида ўткази-лади. Шунингдек, ғолибларнинг рўйхати тан-лов расмий сайти ва оммавий ахборот воси-таларида эълон қилинади.

Янги ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИСА:

Ўзбекистон Республикаси

Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: **Салим Дониёров**

“Янги Ўзбекистон” газетаси учун масъул: бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари **Бахтиёр Абдусатторов**

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган. **Нашр индекси — 236. Буюртма — 2445.** 42311 нусxada босилди.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. **Қороз бичими А2.** Баҳоиси келишилган нархда.

“KOLORPAK” МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Ёлбек кўчаси, 8-уй. Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Навбатчи муҳаррир: Гулчехра Дурдиева

Мусахҳиҳ: Ойдин Аляутдинова

Дизайнер: Зафар Бакиров

Манзилимиз: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

ЎЗА якуни — 22:35 Топширилди — 01:00